

**JABATAN PERDANA MENTERI
JABATAN AUDIT NEGARA**

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

**KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022**

Sijil Mengenai Pengauditan Penyata Kewangan

Pendapat

Saya telah memberikan kuasa kepada firma audit swasta di bawah subseksyen 7(3) Akta Audit 1957 [Akta 62] untuk mengaudit Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban. Penyata kewangan tersebut merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2022 Majlis Bandaraya Seremban dan Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai serta Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut dan nota kepada penyata kewangan termasuklah ringkasan polisi perakaunan yang signifikan seperti yang dinyatakan pada muka surat 1 hingga 48.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Majlis Bandaraya Seremban pada 31 Disember 2022 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171].

Asas Kepada Pendapat

Pengauditan telah dilaksanakan berdasarkan Akta Audit 1957 dan International Standards of Supreme Audit Institutions. Tanggungjawab saya diuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam sijil ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Majlis Bandaraya Seremban dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan International Standards of Supreme Audit Institutions.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit Mengenainya

Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban tidak meliputi maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Ahli Majlis Terhadap Penyata Kewangan

Ahli Majlis bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [*Akta 171*]. Ahli Majlis juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, Ahli Majlis bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Majlis Bandaraya Seremban untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Sijil Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

- a. mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman;
- b. memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Majlis Bandaraya Seremban;
- c. menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Ahli Majlis;
- d. membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Ahli Majlis dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Majlis Bandaraya Seremban sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Sijil Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Sijil Juruaudit. Bagaimanapun, peristiwa atau keadaan pada masa hadapan berkemungkinan menyebabkan Majlis Bandaraya Seremban tidak lagi berupaya meneruskan operasi secara usaha berterusan; dan
- e. menilai persembahan secara keseluruhan, struktur dan kandungan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, termasuk pendedahannya, dan sama ada penyata kewangan tersebut telah melaporkan asas-asas urus niaga dan peristiwa-peristiwa yang memberikan gambaran saksama.

Ahli Majlis telah dimaklumkan, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

Hal-hal Lain

Sijil ini dibuat untuk Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban berdasarkan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171] dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.

(DATUK WAN SURAYA BINTI WAN MOHD RADZI)
KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA

PUTRAJAYA

11 SEPTEMBER 2023

MAHINDER SINGH & CO.

CHARTERED ACCOUNTANTS
(FIRM NO. AF 0827)
(ESTABLISHED SINCE 1991)

MAHINDER SINGH
CA(M), FCCA(UK), FCTIM(M)

OFFICE HOURS: MONDAY TO FRIDAY
8.30 AM to 5.30 PM

7-2, JALAN CECAWI 6/19B,
SEKSYEN 6, KOTA DAMANSARA,
47810 PETALING JAYA,
SELANGOR DARUL EHSAN.

TEL : (03) 6157 4887
EMAIL: msitcsb1@gmail.com

SIJIL AUDIT KEPADA KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

BAGI TAHUN BERAKHIR 31HB DISEMBER 2022

Laporan kepada Penyata Kewangan

Pendapat

Kami telah mengaudit penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban, yang terdiri daripada penyata kedudukan kewangan pada 31 Disember 2022, penyata prestasi kewangan, penyata aliran tunai, penyata perubahan aset bersih dan penyata perbandingan bajet dan sebenar bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut, dan nota-nota kepada penyata kewangan, termasuk satu ringkasan dasar-dasar perakaunan yang penting, seperti di muka surat 1 hingga 48.

Pada pendapat kami, penyata kewangan memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Majlis Bandaraya Seremban pada 31 Disember 2022 dan prestasi kewangan dan aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut adalah mengikut "Malaysian Public Sector Accounting Standards (MPSAS)" dan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171).

Asas bagi pendapat

Kami telah menjalankan audit kami mengikut piawaian pengauditan yang diluluskan di Malaysia, Piawaian Pengauditan Antarabangsa dan Akta Audit 1957. Tanggungjawab kami di bawah piawaian tersebut dihuraikan dengan lebih lanjut di bawah seksyen Tanggungjawab Juruaudit bagi Audit Penyata Kewangan laporan kami. Kami percaya bahawa bukti audit yang kami perolehi adalah mencukupi dan sesuai untuk memberikan asas yang munasabah bagi pendapat kami.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika lain

Kami bebas daripada Majlis Bandaraya Seremban, mengikut Undang-Undang Kecil (atas Etika Profesional, Kelakuan dan Amalan) Institut Akauntan Malaysia ("Undang-undang Kecil") dan Piawaian Etika Antarabangsa untuk Kod Akauntan Etika Akauntan Profesional ("Kod IESBA"), dan kami telah memenuhi tanggungjawab etika kami yang lain mengikut undang-undang kecil dan Kod IESBA.

Maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan sijil juruaudit mengenainya

Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat kami terhadap Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban tidak meliputi maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan kami tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Ahli Majlis terhadap Penyata Kewangan

Ahli Majlis bertanggungjawab terhadap penyediaan penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban yang memberi gambaran yang benar dan saksama menurut "Malaysian Public Sector Accounting Standards (MPSAS)". Ahli Majlis juga bertanggungjawab terhadap kawalan dalaman yang perlu untuk penyediaan penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan oleh penipuan atau kesilapan.

Dalam menyediakan penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban, Ahli Majlis bertanggungjawab dalam menilai keupayaan Majlis Bandaraya Seremban untuk terus kekal sebagai satu usaha berterusan, melaporkan, seperti yang berkenaan, perkara-perkara yang berkaitan dengan usaha berterusan dan menggunakan asas perakaunan usaha berterusan melainkan Ahli Majlis berhasrat untuk membubarkan Majlis Bandaraya Seremban atau untuk menghentikan operasi, atau tidak mempunyai alternatif yang realistik untuk berbuat demikian.

Tanggungjawab Juruaudit terhadap Penyata Kewangan

Objektif kami adalah untuk memperolehi keyakinan yang munasabah sama ada penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan oleh penipuan atau kesilapan, dan mengeluarkan laporan juruaudit yang merangkumi pendapat kami. Keyakinan yang munasabah adalah tahap keyakinan yang tertinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit dijalankan mengikut piawaian pengauditan yang diluluskan di Malaysia dan Piawaian Pengauditan Antarabangsa akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh timbul daripada penipuan atau kesilapan dan dianggap penting jika, secara individu atau dalam agregat, salah nyata tersebut dijangkakan akan mempengaruhi keputusan ekonomi pengguna yang mengambil asas penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada audit mengikut piawaian pengauditan yang diluluskan di Malaysia dan Piawaian Pengauditan Antarabangsa, kami menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional di seluruh audit. Kami juga:-

- Mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata yang ketara dalam penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban, sama ada disebabkan oleh penipuan atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit responsif terhadap risiko-risiko berkenaan, dan mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan sesuai untuk memberi asas yang munasabah untuk pendapat kami. Risiko tidak dapat mengesan salah nyata yang ketara akibat daripada penipuan adalah lebih tinggi daripada risiko tidak dapat mengesan akibat daripada kesilapan, penipuan mungkin melibatkan pakatan sulit, pemalsuan, peninggalan sengaja, gambaran yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman.
- Memperoleh pemahaman mengenai kawalan dalaman yang berkaitan dengan audit bagi tujuan merangka prosedur audit yang bersesuaian dengan keadaan, tetapi bukan bertujuan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Majlis Bandaraya Seremban.

Tanggungjawab juruaudit terhadap Penyata Kewangan (Samb...)

- Menilai kesesuaian polisi-polisi perakaunan yang digunakan dan kemunasabahan anggaran perakaunan dan pelaporan yang berkaitan yang dibuat oleh Ahli Majlis Majlis Bandaraya Seremban.
- Membuat kesimpulan mengenai kesesuaian Ahli Majlis Majlis Bandaraya Seremban menggunakan asas perakaunan usaha berterusan dan, berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada ketidakpastian material wujud yang berkaitan dengan peristiwa-peristiwa atau keadaan yang boleh menimbulkan keraguan yang besar ke atas keupayaan Majlis Bandaraya Seremban untuk meneruskan sebagai usaha berterusan. Jika kami membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian material wujud, kami dikehendaki untuk menyatakan di dalam laporan juruaudit kami terhadap pelaporan yang berkaitan di dalam penyata kewangan Majlis Bandaraya Seremban atau, jika pelaporan tersebut tidak mencukupi, untuk mengubah pendapat kami. Kesimpulan kami adalah berdasarkan pada bukti audit yang diperolehi sehingga tarikh laporan juruaudit kami. Walau bagaimanapun, peristiwa atau keadaan masa depan boleh menyebabkan Majlis Bandaraya Seremban untuk berhenti untuk terus kekal sebagai satu usaha berterusan.
- Menilai pembentangan keseluruhan, struktur dan kandungan penyata kewangan MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN, termasuk pendedahan, dan sama ada penyata kewangan mewakili urus niaga asas dan peristiwa dengan cara yang mencapai pembentangan saksama.

Hal-hal Lain

Sijil ini dibuat untuk Ahli Majlis berdasarkan Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171) dan bukan untuk tujuan lain. Kami tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.

Mahinder Singh

MAHINDER SINGH & CO.

Nombor Firma : AF 0827
Akauntan Bertauliah

PETALING JAYA

Tarikh : 16 JUN 2023

Mahinder Singh

MAHINDER SINGH A/L HARBAN
SINGH

Akauntan Bertauliah
Nombor Kelulusan: 01472/08/2023 J

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA KEWANGAN BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

<u>KANDUNGAN</u>	<u>MUKA SURAT</u>
* Maklumat Majlis	(i)
* Pengakuan Oleh Pegawai Utama Yang Bertanggungjawab Ke Atas Pengurusan Kewangan	(ii)
* Penyata Oleh Ahli-Ahli Majlis	(iii)
* Penyata Kedudukan Kewangan	1
* Penyata Prestasi Kewangan	2
* Penyata Perubahan Aset Bersih	3
* Penyata Aliran Tunai	4
* Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar	5
* Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan	6 - 48

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

MAKLUMAT MAJLIS

DATUK BANDAR	: Y. BHG DATO' MASRI BIN HAJI RAZALI
SETIAUSAHA	: EN. MAS MIDYAWAN BIN YAHYA
PENGARAH UNDANG-UNDANG DAN PENGUATKUASAAN	: EN. HANIZAM BIN AHMAD
PENGARAH KEWANGAN	: PN. ANIZAHATON BINTI KAMALUDIN
JURUAUDIT	: KETUA AUDIT NEGARA Jabatan Audit Negara Aras 1-5, Lot 2 G 4, Presint 2 Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan 62518 Wilayah Persekutuan Putrajaya
PEJABAT BERDAFTAR	: Wisma MBS Persiaran Forest Heights 1 Jalan Seremban - Tampin 70450 Seremban Negeri Sembilan Darul Khusus
BANK-BANK	: RHB Bank Berhad : Bank Islam Malaysia Berhad : AmBank (M) Berhad : CIMB Bank Berhad : Malayan Banking Berhad : Affin Bank Berhad

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENGAKUAN OLEH PEGAWAI UTAMA YANG BERTANGGUNGJAWAB KE ATAS PENGURUSAN KEWANGAN

Saya, **DATO' MASRI BIN HAJI RAZALI**, pegawai utama yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan Majlis Bandaraya Seremban, dengan ikhlasnya mengakui bahawa Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar bagi tahun kewangan berakhir pada 31 Disember 2022 yang berikut ini berserta nota-nota di dalamnya, mengikut sebaik-baik pengetahuan dan kepercayaan saya adalah benar dan saya membuat pengakuan ini dengan sebenarnya mempercayai bahawa ianya adalah benar dan menurut kehendak-kehendak Akta Akuan Berkanun, 1960.

Ditandatangani dan diakui oleh)
penama yang tersebut di atas)
di SEREMBAN, NEGERI SEMBILAN)
pada 29 MAR 2023)

Di hadapan saya,

Tingkat 1, No. 436 Jalan Temiang
70000 Seremban, Negeri Sembilan Darul Khusus

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA OLEH AHLI-AHLI MAJLIS

Kami, **HAJI NOOR ISKANDAR BIN MOHAMAD NOOR** dan **DATO' MK IBRAHIM BIN ABD RAHMAN** yang merupakan dua daripada Ahli-Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban dengan ini menyatakan bahawa, pada pendapat kami, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar yang berikut ini berserta dengan nota-nota di dalamnya, adalah disediakan dengan mematuhi Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan Pekeliling Perbendaharaan bagi menunjukkan pandangan yang benar dan saksama berkenaan kedudukan kewangan Majlis Bandaraya Seremban pada 31 Disember 2022 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun kewangan berakhir pada tarikh tersebut.

Bagi pihak Ahli-Ahli Majlis,

HAJI NOOR ISKANDAR BIN MOHAMAD NOOR

Ahli Majlis,
Majlis Bandaraya Seremban,
Seremban, Negeri Sembilan.

Tarikh : 29 MAR 2023

DATO' MK IBRAHIM BIN ABD RAHMAN

Ahli Majlis,
Majlis Bandaraya Seremban,
Seremban, Negeri Sembilan.

Tarikh : 29 MAR 2023

PEJABAT MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
WISMA MBS,
PERSIARAN FOREST HEIGHTS 1,
JALAN SEREMBAN - TAMPIN,
70450 SEREMBAN,
NEGERI SEMBILAN DARUL KHUSUS.

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN PADA 31 DISEMBER 2022

	NOTA	2022 RM	2021 RM
ASET SEMASA			
Urusniaga bukan pertukaran belum terima	3	60,717,955	59,884,260
Urusniaga pertukaran belum terima	4	9,932,330	8,077,120
Pelbagai akaun belum terima, deposit dan pendahuluan	5	146,610	113,994
Simpanan tetap	6	106,000,000	113,000,000
Wang di tangan dan di bank	7	23,112,061	10,728,502
		199,908,956	191,803,876
ASET BUKAN SEMASA			
Hartanah, loji dan peralatan	8	3,395,891,188	3,615,444,199
Hartanah pelaburan	9	319,583,827	323,872,161
Kerja dalam pelaksanaan	10	4,397,035	3,275,146
Aset tak ketara	11	1,828,555	2,337,432
Pelbagai akaun belum terima, deposit dan pendahuluan	5	2,613,935	2,496,954
		3,724,314,540	3,947,425,892
JUMLAH ASET		3,924,223,496	4,139,229,768
LIABILITI SEMASA			
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	12	57,827,138	61,772,962
Geran tertunda	13	4,215,237	6,746,774
Peruntukan	14	3,638,943	3,589,516
Peruntukan manfaat kakitangan	15	341,341	296,512
Pinjaman sewa beli	16	325,050	1,142,624
Pinjaman	17	4,086,645	4,064,371
		70,434,354	77,612,759
LIABILITI BUKAN SEMASA			
Peruntukan manfaat kakitangan	15	2,765,001	2,573,937
Pinjaman sewa beli	16	1,132,705	1,415,526
Pinjaman	17	50,604,523	55,448,724
		54,502,229	59,438,187
JUMLAH LIABILITI		124,936,583	137,050,946
ASET BERSIH		3,799,286,913	4,002,178,822
ASET BERSIH			
Kumpulan Wang Majlis		3,797,981,913	4,000,873,822
Kumpulan Wang Pinjaman		1,305,000	1,305,000
		3,799,286,913	4,002,178,822

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA PRESTASI KEWANGAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

	NOTA	2022 RM	2021 RM
HASIL			
Urusniaga bukan pertukaran	18	312,737,156	516,328,067
Urusniaga pertukaran	19	28,493,648	23,846,756
Lain-lain terimaan	20	1,065,319	1,596,275
JUMLAH HASIL		342,296,123	541,771,098
PERBELANJAAN			
Emolumen			
Gaji dan upahan		31,091,860	29,913,972
Elaun tetap		9,419,023	9,233,307
Sumbangan berkanun untuk kakitangan		5,478,868	5,276,123
Elaun lebih masa		4,474,964	3,900,364
Faedah kewangan yang lain		4,791,622	3,142,560
Elaun Ahli Majlis		763,735	772,136
		56,020,072	52,238,462
Perkhidmatan dan Bekalan			
Perbelanjaan perjalanan dan sara hidup	21	1,288,044	553,799
Pengangkutan barang-barang		6,817	5,437
Utiliti	22	17,623,700	16,209,631
Sewaan	23	810,690	471,880
Bekalan bahan-bahan mentah	24	3,515,478	3,390,621
Bekalan dan bahan-bahan lain	25	2,004,355	1,642,307
Penyelenggaraan dan pembaikan kecil	26	139,837,054	106,041,394
Perkhidmatan ikhtisas dan hospitaliti	27	79,819,802	72,931,647
		244,905,940	201,246,716
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap			
Pemberian dalam negeri	28	449,321	441,194
Tuntutan, insurans dan pampasan	29	3,720	53,840
Ganjaran		255,215	174,854
Gantian cuti rehat		1,198,239	1,179,480
Faedah	30	2,551,168	2,421,370
		4,457,663	4,270,738
Perbelanjaan-Perbelanjaan Lain			
Pelbagai perbelanjaan	31	3,158,059	4,168,967
Perbelanjaan pembangunan	32	6,272,653	1,368,465
Pulangbalik dan hapuskira		1,066,471	71,091
		10,497,183	5,608,523
Susutnilai dan pelunasan			
Lain-lain aset		19,223,691	16,622,807
Aset infrastruktur		210,083,483	210,082,602
		229,307,174	226,705,409
JUMLAH PERBELANJAAN		545,188,032	490,069,848
(KURANGAN) / LEBIHAN BAGI TAHUN		(202,891,909)	51,701,250

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA PERUBAHAN ASET BERSIH
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

	Kumpulan Wang Majlis	Kumpulan Wang Pinjaman	Jumlah Aset Bersih
	RM	RM	RM
Baki pada 1 Januari 2021	3,949,172,572	1,305,000	3,950,477,572
Lebihan bagi tahun	51,701,250	-	51,701,250
Baki pada 31 Disember 2021	4,000,873,822	1,305,000	4,002,178,822
Kurangan bagi tahun	(202,891,909)	-	(202,891,909)
Baki pada 31 Disember 2022	3,797,981,913	1,305,000	3,799,286,913

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA ALIRAN TUNAI
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

	NOTA	2022 RM	2021 RM
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI OPERASI			
(Kurangan) / Lebihan bagi tahun		(202,891,909)	51,701,250
Pergerakan bukan tunai:			
Susutnilai dan pelunasan		229,307,174	226,705,409
Hapuskira		955,406	1,727
Serahan aset infrastruktur		-	(244,381,010)
Keuntungan atas pelupusan		-	(110,271)
Hutang lapuk		1,185,036	807,140
Elaun rosot nilai bersih		777,572	2,394,338
Pelarasan belanja aset		429,314	-
Pendapatan geran		(15,454,335)	(18,201,716)
Pendapatan faedah		(3,657,197)	(2,632,751)
Lain-lain terimaan bukan tunai		(93,523)	-
Perbelanjaan faedah		2,551,168	2,421,370
Perubahan bersih belum terima		(4,360,272)	(9,869,772)
Perubahan bersih belum bayar		(3,945,825)	13,813,530
Perubahan bersih peruntukan		49,427	(856,895)
Perubahan bersih peruntukan manfaat kakitangan		235,893	714,377
Aliran tunai bersih dijana daripada aktiviti operasi		5,087,929	22,506,727
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI PELABURAN			
Belian hartanah, loji dan peralatan	38	(975,481)	(3,663,069)
Belian aset tak ketara		(279,386)	(1,220,327)
Belian hartanah pelaburan	39	(795,325)	(3,344,118)
Tambahan kerja dalam kemajuan		(3,684,581)	(2,767,453)
Terimaan daripada jualan hartanah, loji dan peralatan	20	143,307	
Faedah diterima		3,271,553	2,672,489
Aliran tunai bersih digunakan untuk aktiviti pelaburan		(2,463,200)	(8,179,171)
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI PEMBIAYAAN			
Penerimaan geran bersih		12,922,798	20,804,947
Perubahan bersih pinjaman		(7,164,004)	(3,052,563)
Pengurangan simpanan tetap dicagarkan		1,000,000	-
Peningkatan Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan dicagarkan		-	(64,000)
Pembayaran pinjaman sewa beli		(2,999,964)	(1,511,389)
Aliran tunai bersih dijana daripada aktiviti pembiayaan		3,758,830	16,176,995
Peningkatan bersih dalam tunai dan kesetaraan tunai		6,383,559	30,504,551
Tunai dan kesetaraan tunai pada awal tempoh		110,664,502	80,159,951
Tunai dan kesetaraan tunai pada akhir tempoh		117,048,061	110,664,502
<i>Tunai dan kesetaraan tunai pada akhir tempoh terdiri daripada :</i>			
Simpanan tetap		106,000,000	113,000,000
Wang di tangan dan di bank		23,112,061	10,728,502
		129,112,061	123,728,502
Tolak : Simpanan tetap dicagarkan		(12,000,000)	(13,000,000)
Tolak : Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan dicagarkan		(64,000)	(64,000)
		117,048,061	110,664,502

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

	JUMLAH BAJET		Jumlah	^Varian Bajet	
	Asal RM	Akhir RM	Sebenar RM	RM	%
PENERIMAAN					
Urusniaga bukan pertukaran	168,412,000	168,412,000	177,991,938	9,579,938	5.69
Urusniaga pertukaran	26,268,000	26,268,000	27,485,948	1,217,948	4.64
	<u>194,680,000</u>	<u>194,680,000</u>	<u>205,477,886</u>	<u>10,797,886</u>	<u>5.55</u>
PEMBAYARAN					
Emolumen	56,751,000	56,706,600	56,037,463	(669,137)	(1.18)
Perkhidmatan dan bekalan	122,034,000	120,534,700	115,667,347	(4,867,353)	(4.04)
Pemilikan harta modal	1,393,000	1,688,400	1,525,015	(163,385)	(9.68)
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap	9,752,000	12,825,700	11,793,863	(1,031,837)	(8.05)
Perbelanjaan lain-lain	2,280,000	2,685,600	2,516,662	(168,938)	(6.29)
Perbelanjaan pembangunan	7,470,000	10,790,000	5,536,704	(5,253,296)	(48.69)
	<u>199,680,000</u>	<u>205,231,000</u>	<u>193,077,054</u>	<u>(12,153,946)</u>	<u>(5.92)</u>
(KURANGAN) / LEBIHAN BAGI TAHUN	<u>(5,000,000)</u>	<u>(10,551,000)</u>	<u>12,400,832</u>	<u>22,951,832</u>	

^ Merujuk kepada varian di antara Jumlah Sebenar dan Jumlah Bajet Akhir.

Penjelasan bagi varian yang melebihi 20% adalah seperti berikut:

1. Perbelanjaan Pembangunan

- 1.1. Peruntukan bagi penilaian semula harta tidak dibelanjakan sebanyak RM2,804,977 (87.27%) disebabkan kelewatan pelantikan syarikat pada 1 Disember 2022. Perbelanjaan sebanyak 12.76% adalah kemajuan kerja yang dilaksanakan berpandukan arahan kerja dan jadual bayaran secara berperingkat sebanyak 5% daripada nilai kontrak.
- 1.2. Perbelanjaan kemudahan bekalan elektrik hanya RM28,844 (13.8%) kerana 28 projek bagi kerja-kerja penyelenggaraan dan naiktaraf lampu jalan dan lampu isyarat telah menggunakan peruntukan luar dari MAARIS dan Program Bandar Selamat.
- 1.3. Terdapat anggaran tambahan yang telah diluluskan berjumlah RM300,000 bagi pembinaan tangki di gerai Penjaja Coral Height dan gerai Penjaja Taman Pinggiran Senawang. Walaubagaimanapun pembinaan tangki tidak dapat dilaksanakan kerana masih belum mendapat kelulusan dari pihak SAINS.

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

1. MAKLUMAT AM

1.1. Kegiatan Utama Majlis

Kegiatan Utama Majlis adalah memberi dan meningkatkan perkhidmatan dan kemudahan prasarana serta perancangan dan perlaksanaan program-program pentadbiran, ekonomi dan sosial bagi kawasan Majlis.

Mengenakan cukai taksiran terhadap pemilik-pemilik harta bagi harta-harta yang boleh dikenakan cukai taksiran yang secara langsung atau tidak langsung menerima perkhidmatan Majlis seperti penataan lampu jalan, pembersihan longkang dan kutipan sampah.

Mengenakan sewa ke atas premis-premis Majlis.

Mengeluarkan lesen perniagaan kepada peniaga-peniaga yang menjalankan aktiviti perniagaan dalam kawasan operasi Majlis.

1.2. Penyata Kewangan ini dibentangkan dalam Ringgit Malaysia ("RM") yang merupakan mata wang fungsian dan persembahan Majlis.

1.3. Penyata Kewangan bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2022 telah dibentang dan diluluskan oleh Mesyuarat Majlis Penuh Majlis Bandaraya Seremban pada **29 Mac 2023**.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN

2.1. Asas Penyediaan Penyata Kewangan

2.1.1. Penyata Kewangan Majlis disediakan berdasarkan kepada konvensyen kos sejarah selain yang dinyatakan secara berasingan dan mematuhi Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan Pekeliling Perbendaharaan.

2.1.2. Penyediaan Penyata Kewangan memerlukan pertimbangan, anggaran dan andaian yang memberi kesan kepada penggunaan dasar dan amaun bagi aset, liabiliti, hasil dan belanja yang dilaporkan.

Anggaran dan andaian yang digunakan akan disemak secara berterusan. Semakan semula kepada anggaran perakaunan akan diiktiraf dalam tempoh anggaran tersebut disemak, jika semakan semula hanya memberi kesan kepada tempoh tersebut, atau dalam tempoh semakan dan tempoh masa hadapan sekiranya semakan semula memberi kesan kepada tempoh semasa dan masa yang akan datang.

Sekiranya pertimbangan ini memberi kesan signifikan kepada amaun yang diiktiraf dalam Penyata Kewangan, ia hendaklah didedahkan dalam Nota 2.19 kepada Penyata Kewangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.2. Pengiktirafan Pendapatan

2.2.1. Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran

Urusniaga bukan pertukaran akan diiktiraf sebagai aset apabila terdapat manfaat ekonomi masa depan atau potensi perkhidmatan yang dijangka mengalir ke dalam Majlis, ianya berpunca daripada peristiwa lampau serta nilai saksama aset dapat diukur dengan munasabah. Urusniaga bukan pertukaran yang diiktiraf sebagai aset hendaklah diiktiraf sebagai hasil, kecuali setakat liabiliti yang juga diiktiraf berkenaan dengan aliran masuk yang sama sebagai tertunda di dalam penyata kedudukan kewangan. Apabila obligasi terhadap sesuatu liabiliti itu telah dipenuhi, Majlis hendaklah mengurangkan amaun bawaan liabiliti yang diiktiraf itu dan mengiktiraf amaun hasil yang sama dengan pengurangan itu.

Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran adalah seperti berikut :

(i) Cukai Taksiran

Cukai taksiran adalah hasil cukai yang dikenakan ke atas pegangan harta berkadar yang terletak di dalam kawasan Majlis. Cukai taksiran diiktiraf sebagai hasil dalam lebihan atau kurangan semasa bil cukai semasa dikeluarkan iaitu pada setiap 1 Januari dan 1 Julai.

(ii) Geran Kerajaan dan Sumbangan Awam

Geran kerajaan dan sumbangan awam yang tidak dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan yang tertentu seperti geran keseimbangan diambilkira sebagai hasil di dalam lebihan atau kurangan. Geran kerajaan dan sumbangan awam yang dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan tertentu seperti geran pembangunan diiktiraf sebagai liabiliti dan dilunaskan sebagai hasil bersamaan dengan amaun bawaan liabiliti yang telah memenuhi syarat.

(iii) Lesen, Bayaran Pendaftaran dan Permit

Majlis merekodkan semua bayaran yang dikenakan berhubung dengan pemberian kelulusan atau kebenaran kepada individu, perbadanan, perniagaan dan perusahaan-perusahaan lain untuk tujuan peraturan dan kawalan. Ianya termasuk lesen perniagaan, permit sementara, lesen anjing, iklan dan lain-lain.

Majlis merekodkan semua bayaran pendaftaran yang dikenakan kepada kontraktor, pembekal dan lain-lain sebelum memulakan urusniaga dengan pihak Majlis.

Hasil bagi lesen, bayaran pendaftaran dan permit diiktiraf setelah Majlis menerima bayaran kerana ketidakpastian sama ada pelesen mahu meneruskan perniagaan setelah tamat tempoh lesen.

(iv) Sumbangan Membantu Kadar

Sumbangan Membantu Kadar adalah hasil cukai tak langsung yang dikenakan ke atas pegangan harta berkadar bagi agensi-agensi Kerajaan dan Badan Berkanun yang terletak di dalam kawasan Majlis. Sumbangan Membantu Kadar diiktiraf sebagai hasil dalam lebihan atau kurangan semasa bil dikeluarkan iaitu pada setiap awal tahun.

(v) Notis dan Denda

Notis dan denda merupakan bayaran denda, sitaan dan hukuman-hukuman lain yang dikenakan kerana melanggar undang-undang atau kerana kegagalan memenuhi tanggungan kontrak sama ada berkaitan dengan spesifikasi atau masa termasuk denda cukai taksiran, waran, kos guaman, kompaun dan lain-lain kos penguatkuasaan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.2. Pengiktirafan Pendapatan (sambungan)

2.2.1. Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran (sambungan)

(v) Notis dan Denda (sambungan)

Hasil bagi notis dan denda diiktiraf setelah Majlis menerima bayaran kerana berdasarkan pengalaman dan ketidakpastian dalam membuat kutipan ke atas hasil notis dan denda.

2.2.2. Hasil daripada Urusniaga Pertukaran

Hasil daripada urusniaga pertukaran diiktiraf apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan manfaat ini boleh diukur dengan pasti.

Hasil daripada Urusniaga Pertukaran adalah seperti berikut :

(i) Perkhidmatan dan Bayaran Perkhidmatan

Perkhidmatan dan Bayaran Perkhidmatan ini melibatkan semua terimaan berkenaan dengan perkhidmatan yang diberi oleh Majlis termasuk perkhidmatan tempat letak kereta, pelan perancangan, pelan infrastruktur, pelan bangunan, senggaraan gerai dan pasar, potong rumput dan lain-lain perkhidmatan.

Hasil bagi perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan diiktiraf apabila perkhidmatan telah diberi di dalam tempoh kewangan.

(ii) Sewaan

Hasil sewa yang dikenakan ke atas premis-premis Majlis diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan pada asas garis lurus sepanjang tempoh pajakan.

(iii) Keuntungan dan Faedah

Keuntungan dan Faedah diiktiraf atas dasar perkadaran masa yang mengambilkira kadar pulangan hasil efektif atas aset tersebut. Kadar pulangan hasil efektif ke atas aset ialah kadar keuntungan atau faedah yang diperlukan untuk mendiskaunkan jangkaan aliran penerimaan tunai masa hadapan sepanjang tempoh hayat aset tersebut untuk disamakan dengan amaun bawaan awal aset tersebut.

(iv) Perolehan dari Jualan Barang

Perolehan dari Jualan Barang merupakan terimaan daripada jualan barang sebut harga dan tender serta jualan harta benda fizikal (tidak termasuk pelaburan) dan lain-lain yang diiktiraf apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan manfaat ini boleh diukur dengan pasti.

2.2.3. Lain-lain Terimaan

(i) Lain-lain Terimaan

Lain-lain terimaan akan diiktiraf apabila terdapat manfaat ekonomi masa depan atau potensi perkhidmatan yang akan mengalir ke dalam Majlis dan lain-lain terimaan tersebut dapat diukur dengan munasabah.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.3. Hartanah, Loji dan Peralatan

- 2.3.1. Hartanah, loji dan peralatan diiktiraf pada nilai kos yang melebihi RM2,000.00 setiap satu.
- 2.3.2. Bagi tanah-tanah yang bukan milik Majlis yang mana didirikan bangunan Majlis di atasnya, tanah-tanah tersebut tidak diakaunkan kerana Majlis tidak mempunyai kawalan yang menyeluruh ke atasnya.
- 2.3.3. Perolehan tanah dan bangunan yang tidak diasingkan kosnya semasa perolehan akan dinilai secara berasingan oleh Pengarah Penilaian dan Pengurusan Harta Majlis. Nilai ini kemudiannya akan dinisbahkan kepada % oleh Pengarah Penilaian dan Pengurusan Harta bagi penentuan kos tanah dan bangunan.
- 2.3.4. Hartanah, loji dan peralatan dinyatakan pada kos tolak susutnilai dan rosot nilai terkumpul (jika ada). Kos termasuk semua kos langsung yang terlibat untuk membawa aset tersebut ke lokasi dan keadaan yang membolehkannya beroperasi dalam cara yang dikehendaki oleh pihak pengurusan. Kos penggantian bagi mana-mana aset yang memerlukan penggantian secara berkala akan dipermodalkan manakala nilai dibawa bagi bahagian yang diganti tersebut akan dinyahiktirafkan. Kos-kos perkhidmatan harian akan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan.
- 2.3.5. Jika sesuatu aset diperoleh melalui urus niaga bukan pertukaran, kos hendaklah diukur berdasarkan nilai saksama pada tarikh perolehan. Aset-aset ini kemudiannya akan dikreditkan di dalam lebihan atau kurangan, melainkan jika terdapat syarat-syarat mengenai penggunaan aset tersebut, di mana ia perlu diiktiraf di dalam liabiliti semasa. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada penilaian oleh Pengarah Penilaian Dan Pengurusan Harta Majlis.
- 2.3.6. Nilai dibawa item hartanah, loji dan peralatan hendaklah dinyahiktirafkan semasa pelupusan atau apabila tiada manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan yang dijangka daripada penggunaan atau pelupusannya. Keuntungan atau kerugian atas nyahiktiraf hartanah, loji dan peralatan adalah ditentukan dengan membandingkan nilai pelupusan bersih dengan nilai dibawa aset di mana perbezaannya akan diambil kira sebagai keuntungan atau kerugian di dalam lebihan atau kurangan.
- 2.3.7. Peralatan taman permainan diiktiraf sebagai belanja dalam lebihan atau kurangan atas faktor kesukaran kawalan ke atas alatan dan mempunyai tempoh usia guna yang pendek.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.4. Susutnilai Hartanah, Loji dan Peralatan

2.4.1. Susutnilai dikira mengikut kaedah garis lurus untuk menghapus kira kos aset tersebut sepanjang anggaran hayat berguna aset-aset berkenaan. Susutnilai tanah pula dikira mengikut tempoh pajakan. Tanah pegangan bebas tidak disusutnilaikan.

2.4.2. Kadar susutnilai tahunan hartanah, loji dan peralatan adalah seperti berikut:

Hartanah, loji dan peralatan	Kadar tahunan
Tanah	Mengikut tempoh pajakan
Bangunan	
i. Batu	2%
ii. Kayu / Tidak Kekal	5%
Kenderaan	12% - 20%
Jentera	12% - 20%
Peralatan dan kelengkapan	10% - 20%
Aset infrastruktur	
i. Jambatan	2%
ii. Jalan Raya, Pondok Bas dan Hentian Teksi	5%

2.4.3. Jika terdapat tanda perubahan yang ketara dalam faktor-faktor yang memberi kesan kepada nilai sisa, jangkaan hayat atau corak berguna aset sejak tarikh laporan tahunan lepas, nilai sisa, kaedah susutnilai dan hayat berguna aset yang boleh disusutnilai akan disemak semula dan dilaraskan secara prospektif.

2.5. Hartanah Pelaburan

2.5.1. Hartanah pelaburan adalah hartanah yang dipegang untuk menjana sewaan atau peningkatan modal atau kedua-duanya.

2.5.2. Bagi tanah-tanah yang bukan milik Majlis yang mana didirikan bangunan Majlis di atasnya, tanah-tanah tersebut tidak diakaunkan kerana Majlis tidak mempunyai kawalan yang menyeluruh ke atasnya.

2.5.3. Pengiktirafan awal bagi hartanah pelaburan yang diperolehi melalui urusniaga pertukaran adalah diiktiraf pada harga kos manakala perolehan melalui urusniaga bukan pertukaran diukur pada nilai saksama pada tarikh perolehan. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada penilaian oleh Pengarah Penilaian Dan Pengurusan Harta Majlis.

2.5.4. Susulan kepada pengiktirafan awal, hartanah pelaburan dinyatakan sebagai kos tolak susutnilai dan rosot nilai terkumpul (jika ada).

2.5.5. Susutnilai hartanah pelaburan dikira menggunakan asas garis lurus mengikut anggaran hayat berguna aset tersebut. Hartanah pelaburan berkaitan tanah pegangan bebas tidak disusutkan nilai, tetapi tanah pajakan dilunaskan mengikut tempoh pajakan. Bangunan disusutnilai pada kadar 2-5% setahun. Caj susutnilai akan diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan.

2.5.6. Keuntungan atau kerugian akibat pelupusan hartanah pelaburan diiktiraf pada amaun bersih dalam lebihan atau kurangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.6. Aset Tak Ketara

- 2.6.1. Aset tak ketara diiktiraf apabila ia terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan kos atau nilai saksama aset boleh diukur dengan pasti.
- 2.6.2. Aset tak ketara diperolehi secara berasingan adalah diukur pada kos pada awalnya manakala aset yang diperolehi melalui urusan niaga bukan pertukaran akan diukur berdasarkan nilai saksama pada tarikh perolehan. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada penilaian oleh Pengarah Teknologi Maklumat Dan Komunikasi Majlis. Selepas itu, aset tak ketara diukur pada kos ditolak sebarang pelunasan terkumpul dan sebarang kerugian rosot nilai terkumpul, jika ada. Kos yang berkaitan dengan aset tak ketara yang dijanakan secara dalaman kecuali perbelanjaan pembangunan diiktiraf sebagai perbelanjaan.
- 2.6.3. Sesuatu aset tak ketara itu akan dinilai sama ada terdapat tempoh jangkaan hayat ataupun tidak. Jika aset tak ketara itu tidak mempunyai jangkaan hayat, maka ia tidak perlu dilunaskan tetapi perlu dinilai sama ada perlu dibuat rosot nilai jika terdapat sebarang petunjuk.
- 2.6.4. Perisian komputer dilunaskan berdasarkan jangkaan hayat selama 5 tahun.
- 2.6.5. Pada setiap tarikh pelaporan, tempoh dan kaedah pelunasan akan dikaji semula jika terdapat tanda perubahan yang ketara dalam faktor-faktor yang memberi kesan kepada nilai sisa, jangkaan hayat atau corak penggunaan aset sejak tarikh pelaporan tahunan yang lalu.
- 2.6.6. Keuntungan atau kerugian atas nyahiktiraf aset tak ketara adalah ditentukan dengan membandingkan nilai pelupusan bersih dengan nilai dibawa aset di mana perbezaannya akan diambil kira sebagai keuntungan atau kerugian di dalam lebihan atau kurangan.
- 2.6.7. Perisian komputer dalam pelaksanaan adalah kerja-kerja pembangunan perisian yang belum disempurnakan sehingga akhir tahun kewangan. Ia akan dipermodalkan apabila perisian tersebut sedia untuk digunakan mengikut tarikh Ujian Penerimaan Akhir (*Final Acceptance Test*) atau tarikh penilaian perakuan bayaran mengikut kesesuaian dan dilunaskan.
- 2.6.8. Sekiranya perisian komputer dalam pelaksanaan telah mendapat Ujian Penerimaan Akhir (*Final Acceptance Test*) atau tarikh penilaian perakuan tetapi Perakuan Muktamad belum dimuktamadkan, perbelanjaan masa hadapan yang diperlukan untuk menyelesaikannya akan diiktiraf sebagai liabiliti.

2.7. Kerja Dalam Pelaksanaan

- 2.7.1. Kerja dalam pelaksanaan adalah bagi kerja-kerja pembinaan hartanah, loji dan peralatan serta hartanah pelaburan yang belum disempurnakan sehingga akhir tahun kewangan. Kos ini akan dipermodalkan sebagai hartanah, loji dan peralatan atau hartanah pelaburan mengikut tarikh Sijil Perakuan Siap (*Certificate of Practical Completion*) atau Sijil Perakuan Penyiapan dan Pematuhan (*Certificate of Completion and Compliance*) dikeluarkan dan dilunaskan.
- 2.7.2. Sekiranya kerja dalam pelaksanaan telah mendapat Sijil Perakuan Siap (*Certificate of Practical Completion*) atau Sijil Perakuan Penyiapan dan Pematuhan (*Certificate of Completion and Compliance*) tetapi Perakuan Muktamad belum dimuktamadkan, perbelanjaan masa hadapan yang diperlukan untuk menyelesaikannya akan diiktiraf sebagai liabiliti.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.8. Inventori

Majlis mempunyai inventori iaitu bekalan dan bahan ganti yang dipegang pada nilai tidak melebihi RM1,000,000 untuk 3 tahun kewangan berturutan. Inventori ini diiktiraf sebagai belanja (apabila transaksi berlaku) dalam lebihan atau kurangan.

2.9. Aset Kewangan

- 2.9.1. Aset kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Majlis menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.
- 2.9.2. Pada pengiktirafan awal, aset kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urusniaga untuk aset kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbitkan aset kewangan.
- 2.9.3. Selepas pengiktirafan awal, aset kewangan akan dikelaskan kepada salah satu daripada empat kategori aset kewangan iaitu aset kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, pinjaman dan belum terima, pelaburan dipegang hingga matang dan aset kewangan sedia untuk dijual.
- 2.9.4. Pembelian atau penjualan aset kewangan yang memerlukan penyerahan aset dalam tempoh masa yang ditetapkan oleh peraturan atau konvensyen di dalam pasaran akan diiktiraf pada tarikh transaksi itu dibuat, iaitu tarikh di mana Majlis membuat komitmen untuk membeli atau menjual aset tersebut.
- 2.9.5. Majlis hanya mempunyai kategori aset-aset kewangan seperti berikut:

- (i) **Pinjaman dan Belum Terima**

Pinjaman dan belum terima adalah aset kewangan bukan derivatif dengan bayaran tetap atau boleh ditentukan yang tidak disebut harga dalam pasaran aktif. Selepas pengukuran awal, aset kewangan tersebut kemudiannya diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah faedah berkesan dan ditolak rosot nilai. Kos dilunaskan dikira dengan mengambil kira apa-apa diskaun atau premium atas pembelian aset tersebut serta yuran atau kos yang merupakan sebahagian daripada kadar faedah berkesan. Kerugian yang timbul daripada kemerosotan nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

- (ii) **Pelaburan Dipegang Hingga Matang**

Aset kewangan bukan derivatif dengan tempoh matang pembayaran tetap atau boleh ditentukan diklasifikasikan sebagai dipegang hingga matang apabila Majlis mempunyai niat positif dan keupayaan untuk memegang sehingga matang. Selepas pengukuran awal, pelaburan dipegang hingga matang diukur pada kos yang dilunaskan menggunakan kaedah faedah berkesan dan ditolak rosot nilai. Kos pelunasan dikira dengan mengambil kira apa-apa diskaun atau premium atas pengambilalihan dan yuran atau kos yang merupakan sebahagian daripada kadar faedah efektif. Kerugian yang timbul daripada kemerosotan nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.9. Aset Kewangan (sambungan)

2.9.6. Rosot Nilai Aset Kewangan

Pada akhir setiap tempoh pelaporan, Majlis akan menilai sama ada terdapat sebarang bukti objektif bahawa aset kewangan perlu untuk di rosot nilai. Bukti objektif termasuk:

- (i) kesukaran kewangan yang ketara oleh siberhutang;
- (ii) pembayaran tertunggak;
- (iii) kemungkinan bahawa siberhutang akan muflis; atau
- (iv) data yang menunjukkan bahawa terdapat penurunan di dalam anggaran aliran tunai masa depan.

Bagi kategori aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, jika tiada bukti objektif wujud bagi individu yang ketara, maka semua aset dalam Majlis yang mempunyai ciri-ciri risiko yang serupa tidak kira sama ada ia ketara atau tidak, akan dinilai secara kolektif untuk menentukan sama ada ia perlu dibuat rosot nilai.

Kerugian rosot nilai, berhubung dengan aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, diukur sebagai perbezaan di antara nilai dibawa aset berkenaan dan nilai semasa anggaran aliran tunai yang didiskaunkan pada kadar faedah berkesan yang asal. Nilai dibawa aset tersebut akan dikurangkan melalui penggunaan akaun elaun. Sebarang kerugian rosot nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta. Jika, dalam tempoh kemudiannya, sebarang amaun kerugian rosot nilai menurun, kerugian rosot nilai yang diiktiraf sebelumnya akan dibalikkan secara langsung dalam akaun elaun. Pembalikan ini diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta.

Majlis menetapkan bahawa dalam mengiktiraf elaun rosot nilai bagi Cukai Taksiran diambilkira apabila tunggakan bertunggak melebihi tempoh 6 tahun dari tahun kewangan dan bagi penghutang yang lain iaitu Sumbangan Membantu Kadar, Sewaan, Letak Kereta, Projek Perumahan Rakyat, Senggaraan dan Pelbagai Akaun Belum Terima, elaun rosot nilai diambilkira apabila tunggakan bertunggak melebihi tempoh 6 tahun dari tahun kewangan.

2.9.7. Penyahiktirafan Aset Kewangan

Aset kewangan dinyahiktiraf apabila hak kontrak untuk aliran tunai daripada aset kewangan tersebut tamat tempoh atau diselesai serta Majlis telah memindahkan risiko dan ganjaran pemilikan aset kewangan yang ketara kepada pihak lain.

Pada penyahiktirafan aset kewangan secara keseluruhannya, perbezaan di antara nilai dibawa dan jumlah pertimbangan diterima diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

2.10. Peruntukan

Peruntukan diiktiraf apabila Majlis mempunyai obligasi semasa (perundangan atau konstruktif) hasil daripada peristiwa lalu, terdapat kemungkinan bahawa aliran keluar sumber yang mengandungi manfaat ekonomi perlu dilakukan untuk menyelesaikan obligasi dan jumlah obligasi boleh dianggarkan dengan pasti. Apabila Majlis menjangkakan beberapa atau semua peruntukan akan dibayar balik, perbelanjaan berkaitan peruntukan dibentangkan dalam lebihan atau kurangan daripada sebarang pembayaran balik.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.11. Liabiliti Luar Jangka dan Aset Luar Jangka

- 2.11.1. Liabiliti luar jangka adalah obligasi semasa yang tidak diiktiraf kerana tiada kebarangkalian aliran keluar sumber akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi atau dalam kes yang sangat jarang berlaku di mana liabiliti tidak dapat diiktiraf kerana ia tidak boleh diukur secara pasti. Liabiliti luar jangka tidak diiktiraf tetapi didedahkan dalam penyata kewangan. Obligasi yang muncul dari peristiwa yang lepas, yang kewujudannya hanya dapat disahkan melalui berlakunya atau tidak berlakunya satu atau lebih peristiwa akan datang yang belum pasti, tidak di bawah kawalan Majlis keseluruhan juga didedahkan sebagai liabiliti luar jangka melainkan kebarangkalian aliran keluar sumber ekonomi adalah kecil.
- 2.11.2. Aset luar jangka adalah aset yang berkemungkinan wujud daripada peristiwa lalu yang kewujudannya akan hanya disahkan apabila berlaku atau tidak berlakunya satu atau lebih peristiwa yang tidak pasti pada masa hadapan yang bukan dalam kawalan penuh Majlis. Majlis tidak mengiktiraf aset luar jangka dalam penyata kewangan tetapi mendedahkan kewujudannya di mana aliran masuk manfaat ekonomi adalah berkemungkinan, tetapi tidak pasti.

2.12. Liabiliti Kewangan

- 2.12.1. Liabiliti kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Majlis menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.
- 2.12.2. Pada pengiktirafan awal, liabiliti kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urusniaga untuk liabiliti kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbitkan liabiliti kewangan.
- 2.12.3. Selepas pengiktirafan awal, liabiliti kewangan dikelaskan kepada salah satu daripada dua kategori liabiliti kewangan iaitu liabiliti kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan dan pinjaman dan belum bayar.
- 2.12.4. Majlis mempunyai kategori liabiliti kewangan seperti berikut:

(i) **Pinjaman dan Belum Bayar**

Selepas pengiktirafan awal, pinjaman dan belum bayar adalah diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah faedah berkesan. Keuntungan atau kerugian diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan apabila liabiliti kewangan dinyahiktiraf atau dirosot nilai.

Kaedah faedah berkesan adalah kaedah untuk mengira kos dilunaskan liabiliti kewangan dan untuk memperuntukan perbelanjaan faedah ke atas tempoh yang berkaitan. Kadar faedah berkesan adalah kadar diskaun anggaran pembayaran tunai masa depan yang tepat menerusi jangka hayat liabiliti kewangan atau, apabila sesuai, tempoh yang lebih singkat, dengan nilai dibawa liabiliti kewangan tersebut.

2.12.5. Penyahiktirafan Liabiliti Kewangan

Liabiliti kewangan dinyahiktiraf apabila obligasi yang dinyatakan dalam kontrak telah dilepaskan, dibatalkan atau tamat hayat.

Sebarang perbezaan di antara nilai dibawa liabiliti kewangan yang dinyahiktiraf dan pertimbangan dibayar adalah diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.13. Kumpulan Wang Pinjaman

Kumpulan wang pinjaman merupakan jumlah wang yang dipindahkan daripada Kumpulan Wang Majlis bagi tujuan membiayai Pinjaman Kenderaan, Pinjaman Komputer dan Pinjaman Pendidikan Boleh Ubah.

2.14. Tunai dan Kesetaraan Tunai

Penyata aliran tunai telah disediakan menggunakan kaedah tidak langsung. Tunai dan kesetaraan tunai terdiri daripada tunai di tangan, di bank dan Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan (*Finance Service Reserve Account*) serta pelaburan berkecairan tinggi dengan bank perdagangan dan institusi kewangan yang mempunyai tempoh matang dua belas bulan atau kurang yang sedia ditukar kepada amaun tunai yang diketahui dan tertakluk kepada risiko perubahan nilai yang tidak ketara.

2.15. Manfaat Kakitangan

2.15.1. Manfaat kakitangan jangka pendek

Majlis sebagai sebuah pihak berkuasa tempatan adalah tertakluk kepada peraturan-peraturan perjawatan yang ditetapkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Manfaat kakitangan jangka pendek yang digariskan oleh JPA adalah gaji pokok, elaun-elaun tetap, elaun-elaun berubah, pelbagai cuti termasuk cuti tahunan sehingga 35 hari, rawatan di semua hospital dan klinik di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan kemudahan perubatan di Institut Jantung Negara (IJN), dialisis dan peralatan bahan tiruan yang diluluskan oleh KKM dan kemudahan pinjaman perumahan, kenderaan, komputer dan pendidikan boleh ubah.

Manfaat kakitangan jangka pendek dikira sebagai perbelanjaan dalam tahun di mana perkhidmatan berkaitan diberikan oleh kakitangan. Pengumpulan ganti rugi jangka pendek bagi ketidakhadiran seperti cuti tahunan bergaji akan diambil kira apabila perkhidmatan diberikan oleh pekerja di mana hak mereka terhadap ganti rugi ketidakhadiran di masa hadapan akan meningkat dan ganti rugi jangka pendek yang tidak dikumpulkan di atas ketidakhadiran seperti cuti sakit akan dikira apabila ketidakhadiran berlaku.

2.15.2. Manfaat selepas perkhidmatan

(i) Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP)

Majlis mencarum kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja pada kadar yang dikanunkan. Caruman tersebut di caj ke dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh kewangan ianya berlaku.

(ii) Kumpulan Wang Persaraan (KWP)

Majlis mencarum kepada Kumpulan Wang Persaraan (Diperbadankan) bagi kakitangan yang diberi taraf berpcen pada kadar yang dikanunkan. Caruman tersebut di caj ke dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh kewangan ianya berlaku.

(iii) Gantian Cuti Rehat dan Ganjaran Kakitangan Kontrak

Bagi kakitangan tetap Majlis sama ada memilih skim berpcen mahupun KWSP akan mendapat gantian cuti rehat (GCR) apabila tiba umur persaraan mereka. Ganjaran ini adalah berdasarkan Pekeliling Perkhidmatan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam dan digunapakai oleh Majlis.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.15. Manfaat Kakitangan (sambungan)

2.15.2. Manfaat selepas perkhidmatan (sambungan)

(iii) Gantian Cuti Rehat dan Ganjaran Kakitangan Kontrak (sambungan)

Majlis menggunakan kaedah '*Projected Unit Credit*' di dalam pengiraan Gantian Cuti Rehat di mana terdapat beberapa andaian yang digunakan di dalam pengiraan tersebut seperti berikut:

Kenaikan gaji hakiki	RM80 - RM320
Kadar imbuhan tetap	RM395 - RM1,700
Bilangan cuti yang dikumpul	*Bilangan maksimum sebanyak 160 hari
Kadar diskaun	4% (Berdasarkan kepada kadar <i>Malaysian Government Securities</i>)

*Di dalam tahun kewangan semasa, Majlis telah membuat penebusan awal GCR berjumlah 80 hari kepada kakitangan yang telah memenuhi syarat penebusan awal. Bagi tujuan pengiraan peruntukan manfaat kakitangan, andaian ke atas bilangan maksimum bilangan GCR untuk kakitangan yang telah membuat penebusan awal telah dilaraskan kepada 100 hari sahaja.

Formula pengiraan Gantian Cuti Rehat adalah seperti berikut:

$$\frac{1}{30} \times \text{Gaji akhir (termasuk imbuhan tetap)} \times \text{Bilangan cuti yang dikumpul (maksimum sebanyak 160 hari)}$$

Majlis juga turut membuat peruntukan ganjaran kepada kakitangan kontrak yang telah memberi perkhidmatan dalam tempoh kewangan. Ganjaran ini diiktiraf secara akruan.

Formula pengiraan Ganjaran Kakitangan Kontrak adalah seperti berikut:

$$[17.5\% - 13\% (\text{caruman KWSP majikan}) \times \text{gaji pokok terakhir} \times \text{jumlah bulan perkhidmatan}] (-) \text{faedah syer ke atas caruman KWSP majikan}$$

2.16. Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan

2.16.1. Aset Penjana Tunai

Pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan, Majlis mengkaji semula nilai dibawa bagi aset-asetnya untuk menentukan sama ada terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai. Jika sebarang petunjuk wujud, rosot nilai dikira dengan membandingkan nilai dibawa aset dengan amaun boleh pulih. Amaun boleh pulih adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Dalam menentukan nilai dalam penggunaan, aliran tunai masa hadapan akan didiskaun kepada nilai semasanya menggunakan kadar diskaun sebelum cukai yang menggambarkan nilai pasaran semasa nilai masa wang dan risiko khusus kepada aset tersebut. Di dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, urus niaga pasaran terkini akan diambilkira, jika ada. Jika tiada urus niaga pasaran terkini berlaku, model penilaian yang sesuai hendaklah digunakan.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi amaun boleh pulihnya.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.16. Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan (sambungan)

2.16.2. Aset Penjanaaan Bukan Tunai

Majlis akan menilai pada setiap tarikh pelaporan sama ada terdapat petunjuk bahawa aset penjanaaan bukan tunai mungkin terjejas. Jika sebarang petunjuk wujud, maka Majlis akan membuat anggaran ke atas jumlah perkhidmatan boleh pulih aset. Jumlah perkhidmatan boleh pulih aset adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Dalam menentukan nilai dalam penggunaan, Majlis telah mengguna pakai pendekatan kos penggantian yang disusutnilai. Di bawah pendekatan ini, nilai semasa baki potensi perkhidmatan aset ditentukan sebagai kos penggantian aset yang telah disusutnilai. Kos penggantian yang disusutnilai akan diukur dengan mengambilkira kos penggantian aset ditolak susutnilai terkumpul yang dikira atas kos itu bagi mencerminkan potensi perkhidmatan aset yang telah digunakan atau sudah luput.

Dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, harga aset dalam perjanjian yang mengikat akan dilaraskan bagi menentukan harga pelupusan aset tersebut. Jika tiada perjanjian yang mengikat, tetapi aset tersebut diniagakan di pasaran secara aktif, maka nilai saksama ditolak kos untuk dijual adalah ditentukan dengan merujuk kepada nilai pasaran terkini ditolak kos pelupusan. Jika tiada perjanjian jual mengikat atau pasaran aktif bagi aset, Majlis menentukan nilai saksama ditolak kos untuk menjual berdasarkan maklumat yang ada yang terbaik.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulihnya.

Jika terdapat perubahan dalam andaian yang digunakan untuk menentukan jumlah perkhidmatan boleh pulih aset sejak kerugian kemerosotan nilai terakhir diiktiraf. Pembalikan adalah terhad setakat nilai dibawa aset tidak melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulih atau tidak melebihi nilai dibawa yang mungkin setelah susutnilai terkumpul seperti tiada kerugian kemerosotan nilai diiktiraf bagi aset tersebut dalam tahun sebelumnya. Pembalikan tersebut diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

2.17. Percukaian

2.17.1. Majlis Bandaraya Seremban adalah dikecualikan daripada cukai menurut Seksyen 127, Jadual 6 : Akta Cukai Pendapatan 1967.

2.18. Maklumat Bajet

2.18.1. Bajet tahunan disediakan pada asas tunai. Memandangkan penyata kewangan menggunakan asas akrual, maka satu Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar didedahkan secara berasingan. Penyata ini telah disediakan menggunakan penyediaan bajet tahunan.

2.18.2. Jumlah bajet ini telah dibentangkan di dalam Mesyuarat Khas Belanjawan MBS dan telah diluluskan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.19. Pertimbangan Perakaunan Kritikal dan Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran

2.19.1. Pertimbangan Perakaunan Kritikal

Tiada sebarang pertimbangan perakaunan kritikal yang mempunyai kesan ketara ke atas jumlah yang diiktiraf di dalam penyata kewangan.

2.19.2. Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran

Anggaran utama berkenaan masa hadapan, dan lain-lain sumber utama ketidakpastian anggaran pada tarikh pelaporan, yang mempunyai risiko ketara yang akan menyebabkan pelarasan penting terhadap nilai dibawa aset dan liabiliti di dalam tahun kewangan seterusnya adalah seperti berikut:

(i) Elaun Rosot Nilai Belum Terima

Majlis menilai pada setiap tarikh pelaporan sama ada terdapat sebarang bukti objektif bahawa aset kewangan terjejas. Untuk menentukan sama ada terdapat bukti objektif rosot nilai, Majlis menganggap faktor seperti ketidakmampuan bayar siberhutang dan keingkaran atau kelewatan pembayaran yang ketara. Jika terdapat bukti potensi hutang tak mampu dibayar, jumlah dan masa aliran tunai masa depan dianggarkan berdasarkan sejarah pengalaman kerugian untuk aset yang mempunyai ciri-ciri risiko kredit yang serupa.

(ii) Perubahan Anggaran Jangka Hayat bagi Hartanah, Loji dan Peralatan, Hartanah Pelaburan serta Aset Tak Ketara

Semua aset disusutnilaikan dan dilunaskan mengikut kaedah garis lurus sepanjang jangka hayat aset tersebut. Majlis menganggarkan jangka hayat aset-aset tersebut dalam tempoh masa 3 hingga 99 tahun. Perubahan dalam anggaran corak penggunaan aset dan pembangunan teknologi boleh memberi kesan kepada jangka hayat dan nilai sisa aset tersebut. Ini akan menyebabkan susutnilai dan pelunasan aset pada masa hadapan akan disemak semula.

(iii) Penentuan Hartanah Pelaburan

Jika sesuatu bahagian hartanah itu tidak boleh dijual atau dipajak secara berasingan dan sebahagian hartanah yang dipegang untuk mendapatkan sewa adalah melebihi 70% maka Majlis akan mengklasifikasikan sebagai hartanah pelaburan.

(iv) Pengukuran Peruntukan

Majlis sentiasa menggunakan anggaran terbaik sebagai asas untuk mengukur sesuatu peruntukan itu. Anggaran itu dibuat berdasarkan kepada pengalaman lalu, lain-lain petunjuk atau andaian, perkembangan terkini dan peristiwa masa hadapan yang munasabah dalam menentukan sesuatu peruntukan.

(v) Pajakan Operasi

Majlis mempunyai beberapa kontrak pajakan operasi di mana sebahagian besar daripada terma dan keadaan kontrak tidak memihak kepada Majlis di dalam menjadikan ianya sebagai pajakan kewangan.

(vi) Elaun Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan

Majlis menilai pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan sama ada terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai. Untuk menentukan sama ada terdapat bukti petunjuk kemerosotan nilai, Majlis menimbang beberapa maklumat secara dalaman dan luaran.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.20. Mengkontra Instrumen Kewangan

Aset kewangan dan liabiliti kewangan hanya dikontra jika, dan hanya jika, terdapat hak undang-undang mengkontrakannya dan terdapat tujuan untuk menyelesaikannya pada nilai bersih atau untuk merealisasikan aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

2.21. Pihak Berkaitan

Majlis menganggap pihak berkaitan sebagai orang atau entiti dengan keupayaan untuk mengenakan kawalan secara individu atau bersama, atau untuk melaksanakan pengaruh penting ke atas Majlis, atau sebaliknya. Kakitangan penting pihak pengurusan dianggap sebagai pihak berkaitan dan terdiri daripada Ahli-Ahli Majlis.

2.22. Pajakan

Pajakan kewangan (Sebagai penerima pajak)

Pajakan hartanah, loji dan peralatan adalah dikelaskan sebagai pajakan kewangan di mana sebahagian besar semua risiko dan manfaat bersampingan dengan pemilikan aset, tetapi bukan pemilikan yang sah di sisi undang-undang, dipindahkan kepada Majlis.

Majlis pada awalnya mengiktiraf hak penggunaan dan obligasinya di bawah pajakan kewangan sebagai aset dan liabiliti dalam penyata kedudukan kewangan pada amaun yang sama dengan nilai saksama aset yang dipajak atau, jika yang lebih rendah, nilai semasa bayaran pajakan minimum, ditentukan pada permulaan pajakan. Sebarang kos langsung awal ditambah kepada amaun yang diiktiraf sebagai aset.

Bayaran pajakan minimum adalah dibahagikan antara caj kewangan dan pengurangan liabiliti tertunggak dengan menggunakan kaedah faedah efektif. Caj kewangan adalah diperuntukkan pada setiap tempoh sepanjang tempoh pajakan untuk menghasilkan kadar faedah tempoh yang tetap ke atas baki liabiliti. Sewa luar jangka dikenakan sebagai perbelanjaan dalam tempoh di mana ia dilibatkan.

Dasar susutnilai bagi aset pajakan yang boleh disusutnilai adalah konsisten dengan aset yang boleh disusutnilai yang dimiliki. Jika tiada kepastian yang munasabah bahawa Majlis akan mendapat pemilikan menjelang akhir tempoh pajakan, aset pajakan disusutnilai sepenuhnya dalam jangka pajakan dan hayat bergunanya, yang mana lebih singkat. Pada setiap tarikh pelaporan, Majlis menilai sama ada aset pajakan di bawah pajakan kewangan telah dirosot nilai.

Pajakan operasi (Sebagai penerima pajak)

Pajakan dikelaskan sebagai pajakan operasi jika ia tidak memindah sebahagian besar semua risiko dan manfaat bersampingan dengan pemilikan aset. Pembayaran pajakan di bawah pajakan operasi adalah diiktiraf sebagai perbelanjaan atas asas garis lurus sepanjang tempoh pajakan.

Pajakan kewangan (Sebagai pemberi pajak)

Pajakan-pajakan di mana Majlis secara ketara mengekalkan segala risiko dan ganjaran pemilikan bagi aset tersebut diklasifikasikan sebagai pajakan-pajakan operasi. Kos-kos langsung awal yang ditanggung dalam perundingan satu pajakan operasi ditambah kepada nilai bawa bagi aset yang dipajak dan diiktiraf bagi tempoh pajakan tersebut atas dasar-dasar yang sama dengan pendapatan sewa. Dasar perakaunan bagi pendapatan sewa dibentang dalam Nota 2.2.2.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (Sambungan)

2.23. Kos Kewangan

Semua kos kewangan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh ia terlibat.

2.24. Piawaian Dan Pindaan MPSAS

Tiada piawaian dan pindaan MPSAS yang telah berkuatkuasa di dalam tahun kewangan semasa yang akan memberi kesan ke atas penyata kewangan Majlis.

Tiada piawaian dan pindaan MPSAS yang telah dikeluarkan tetapi belum berkuatkuasa akan memberi kesan ke atas penyata kewangan masa hadapan Majlis.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

3. URUSNIAGA BUKAN PERTUKARAN BELUM TERIMA

	2022 RM	2021 RM
Akaun belum terima cukai taksiran	83,625,945	80,292,898
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(23,116,930)	(21,701,735)
	60,509,015	58,591,163
 Akaun belum terima sumbangan membantu kadar	 208,940	 1,293,097
	<u>60,717,955</u>	<u>59,884,260</u>

Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:

	2022 RM	2021 RM
Baki pada awal tahun	21,701,735	19,813,405
Tambahan tahun semasa (bersih)	1,415,195	1,888,330
 Baki pada akhir tahun	<u>23,116,930</u>	<u>21,701,735</u>

4. URUSNIAGA PERTUKARAN BELUM TERIMA

	2022 RM	2021 RM
Akaun belum terima sewaan	1,866,400	1,795,045
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(789,806)	(769,574)
	1,076,594	1,025,471
 Akaun belum terima sewaan letak kereta	 6,476,735	 5,545,530
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(205,246)	(205,246)
	6,271,489	5,340,284
 Akaun belum terima sewaan Projek Perumahan Rakyat	 2,176,925	 2,075,152
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(633,338)	(1,082,719)
	1,543,587	992,433
 Akaun belum terima senggaraan	 1,500,535	 1,402,145
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(459,875)	(683,213)
	1,040,660	718,932
	<u>9,932,330</u>	<u>8,077,120</u>

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)**4. URUSNIAGA PERTUKARAN BELUM TERIMA (SAMBUNGAN)**

Analisa pengumuran urusniaga pertukaran belum terima adalah seperti berikut:

	2022 RM	2021 RM
Tidak rosot atau melepasi tempoh kena dibayar	-	-
Melepasi tempoh kena dibayar 01 - 12 bulan tetapi tidak dirosot nilai	3,571,699	2,755,312
Melepasi tempoh kena dibayar 13 - 24 bulan tetapi tidak dirosot nilai	2,950,476	3,712,233
Melepasi tempoh kena dibayar 25 - 36 bulan tetapi tidak dirosot nilai	2,026,388	321,917
Melepasi tempoh kena dibayar 37 - 48 bulan tetapi tidak dirosot nilai	595,289	459,450
Melepasi tempoh kena dibayar 49 - 60 bulan tetapi tidak dirosot nilai	511,661	410,640
Melepasi tempoh kena dibayar 61 - 72 bulan tetapi tidak dirosot nilai	276,817	368,435
Melepasi tempoh kena dibayar 72 bulan tetapi tidak dirosot nilai	-	49,133
	9,932,330	8,077,120
Telah dirosot nilai	2,088,265	2,740,752
	<u>12,020,595</u>	<u>10,817,872</u>

Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:

	2022 RM	2021 RM
Baki pada awal tahun	2,740,752	2,325,980
(Pembalikan) / Tambahan tahun semasa	(652,487)	414,772
Baki pada akhir tahun	<u>2,088,265</u>	<u>2,740,752</u>

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

5. PELBAGAI AKAUN BELUM TERIMA, DEPOSIT DAN PENDAHULUAN

	Nota	2022 RM	2021 RM
Lain-lain akaun belum terima		2,195,364	2,195,364
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai		(2,195,364)	(2,195,364)
		-	-
Pelbagai akaun belum terima		751,766	1,329,126
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai		(111,120)	(96,256)
		640,646	1,232,870
Perbelanjaan terdahulu	(b)	76,903	164,538
Deposit	(c)	458,086	464,152
Kutipan agensi / luar		321,025	157,670
Faedah atas simpanan tetap terakru		534,334	148,690
Pinjaman kenderaan	(d)	613,839	279,627
Pinjaman komputer	(d)	108,363	158,470
Pinjaman pendidikan	(d)	2,244	2,730
Pendahuluan kakitangan		5,106	2,201
		2,760,546	2,610,948
		2022 RM	2021 RM
Dianalisa seperti berikut :			
Kurang daripada 12 bulan		146,610	113,994
Lebih daripada 12 bulan		2,613,935	2,496,954
		2,760,545	2,610,948
(a) Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:		2022 RM	2021 RM
Baki pada awal tahun		2,291,620	2,200,384
Tambahan tahun semasa		14,864	91,236
Baki pada akhir tahun		2,306,484	2,291,620
(b) Perbelanjaan terdahulu terdiri daripada :			
Bayaran pendahuluan - Pinjaman sewa beli		-	55,194
Bayaran bil air - Syarikat Air Negeri Sembilan		14,354	25,928
Bayaran bil elektrik - Tenaga Nasional Berhad		28,019	54,585
Bayaran bil pembentungan - Indah Water Konsortium		34,530	28,831
		76,903	164,538
(c) Deposit terdiri daripada :			
Deposit SAINS		456,286	459,352
Deposit TNB		200	200
Deposit sewa		1,600	4,600
		458,086	464,152
(d) Pinjaman-pinjaman ini diberikan kepada kakitangan Majlis dengan kadar faedah sebanyak 0% - 4% setahun, tidak bercagar dan dibayar maksima selama 9 tahun (108 bulan).			

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

6. SIMPANAN TETAP

	2022 RM	2021 RM
Bank perdagangan	106,000,000	86,000,000
Institusi kewangan	-	27,000,000
	<u>106,000,000</u>	<u>113,000,000</u>

Termasuk di dalam simpanan tetap dengan bank perdagangan adalah simpanan tetap berjumlah RM12,000,000 (2021 : RM13,000,000) yang telah dicagarkan untuk mendapatkan kemudahan pembiayaan daripada pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

7. WANG DI TANGAN DAN DI BANK

	2022 RM	2021 RM
Tunai di tangan	5,200	4,600
Wang di bank	23,106,861	10,723,902
	<u>23,112,061</u>	<u>10,728,502</u>

Termasuk di dalam wang di bank adalah Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan (*Finance Service Reserve Account*) berjumlah RM64,000 yang telah dicagarkan untuk mendapatkan kemudahan pembiayaan daripada pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

8. HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN

8.1 TAHUN 2022	Nota	Tanah	Bangunan	Kenderaan	Jentera	Peralatan dan Kelengkapan	Aset Infrastruktur	JUMLAH
		RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
KOS								
Pada 1 Januari 2022		33,804,971	105,843,353	25,991,208	8,112,089	29,895,777	4,278,541,486	4,482,188,884
Tambahan dalam tahun		-	166,220	1,044,193	502,280	956,238	35,358	2,704,289
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	(280,000)	(475,498)	-	-	-	-	(755,498)
Pelupusan dalam tahun		-	-	-	-	(56,639)	-	(56,639)
Hapuskira dalam tahun		-	(201,313)	-	-	-	-	(201,313)
Pengklasifikasian semula		17,514,371	(17,514,371)	-	-	-	-	-
KOS PADA 31 DISEMBER 2022		51,039,342	87,818,391	27,035,401	8,614,369	30,795,376	4,278,576,844	4,483,879,723
SUSUTNILAI DAN ROSOTNILAI TERKUMPUL								
Pada 1 Januari 2022		811,278	14,576,875	21,238,548	5,721,250	19,533,508	804,863,226	866,744,685
Susutnilai tahun semasa		144,510	121,954	1,121,348	587,000	2,949,127	210,083,483	215,007,422
Rosotnilai tahun semasa		6,480,000	-	-	-	-	-	6,480,000
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	-	(148,215)	-	-	-	-	(148,215)
Pelupusan dalam tahun		-	-	-	-	(56,619)	-	(56,619)
Hapuskira dalam tahun		-	(38,738)	-	-	-	-	(38,738)
Pengklasifikasian semula		-	-	-	-	-	-	-
SUSUTNILAI TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2022		7,435,788	14,511,876	22,359,896	6,308,250	22,426,016	1,014,946,709	1,087,988,535
AMAUN BAWAAN								
Pada 31 Disember 2022		43,603,554	73,306,515	4,675,505	2,306,119	8,369,360	3,263,630,135	3,395,891,188

Termasuk di dalam hartanah, loji dan peralatan adalah :

(i) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM32,903,073 telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.

(ii) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM45,300,380 adalah merupakan bangunan yang dicagarkan bagi menjamin kemudahan yang diberikan oleh pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

(iii) Kenderaan dan Jentera adalah aset-aset yang telah dibeli dengan amaun bawaan bersih masing-masing berjumlah RM1,375,711 dan RM345,070 yang telah dibeli melalui pinjaman sewa beli.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

8. HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN

8.2 TAHUN 2021	Nota	Tanah	Bangunan	Kenderaan	Jentera	Peralatan dan Kelengkapan	Aset Infrastruktur	JUMLAH
		RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
KOS								
Pada 1 Januari 2021		33,804,971	104,620,617	24,866,350	8,313,097	29,904,066	4,034,160,476	4,235,669,577
Tambahan dalam tahun		-	1,064,676	1,828,035	341,830	1,363,287	244,381,010	248,978,838
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	-	(358,597)	-	-	-	-	(358,597)
Pindahan dari kerja dalam pelaksanaan	10	-	406,166	-	-	314,500	-	720,666
Pindahan dari aset tak ketara	11	-	-	-	-	3,300	-	3,300
Pelupusan dalam tahun		-	-	(703,177)	(504,299)	(97,026)	-	(1,304,502)
Hapuskira dalam tahun		-	-	-	(21,039)	(1,609,850)	-	(1,630,889)
Pelarasan		-	110,491	-	-	-	-	110,491
Pengklasifikasian semula		-	-	-	(17,500)	17,500	-	-
KOS PADA 31 DISEMBER 2021		33,804,971	105,843,353	25,991,208	8,112,089	29,895,777	4,278,541,486	4,482,188,884
SUSUTNILAI TERKUMPUL								
Pada 1 Januari 2021		666,767	12,380,750	20,711,575	5,690,563	16,407,616	594,780,624	650,637,895
Susutnilai tahun semasa		144,511	2,111,265	1,198,943	573,503	4,811,074	210,082,602	218,921,898
Pindahan dari hartanah pelaburan	9	-	84,860	-	-	-	-	84,860
Pindahan dari aset tak ketara	11	-	-	-	-	660	-	660
Pelupusan dalam tahun		-	-	(671,970)	(504,292)	(95,204)	-	(1,271,466)
Hapuskira dalam tahun		-	-	-	(21,025)	(1,608,137)	-	(1,629,162)
Pengklasifikasian semula		-	-	-	(17,499)	17,499	-	-
SUSUTNILAI TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2021		811,278	14,576,875	21,238,548	5,721,250	19,533,508	804,863,226	866,744,685
AMAUN BAWAAN								
Pada 31 Disember 2021		32,993,693	91,266,478	4,752,660	2,390,839	10,362,269	3,473,678,260	3,615,444,199

Termasuk di dalam hartanah, loji dan peralatan adalah :

(i) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM33,745,190 telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.

(ii) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM54,445,071 adalah merupakan bangunan yang dicagarkan bagi menjamin kemudahan yang diberikan oleh pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

(iii) Kenderaan dan Jentera adalah aset-aset yang telah dibeli dengan amaun bawaan bersih masing-masing berjumlah RM3,421,915 dan RM499,131 yang telah dibeli melalui pinjaman sewa beli.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

9. HARTANAH PELABURAN

TANAH DAN BANGUNAN	Nota	2022 RM	2021 RM
KOS			
Baki pada awal tahun		400,020,037	395,912,222
Tambahan		795,325	3,749,218
Pindahan dari hartanah, loji dan peralatan	8	755,498	358,597
Pindahan dari kerja dalam pelaksanaan	10	2,145,378	-
Hapuskira		(1,242,954)	-
Baki pada akhir tahun		<u>402,473,284</u>	<u>400,020,037</u>
SUSUTNILAI TERKUMPUL			
Baki pada awal tahun		76,147,876	69,159,307
Tambahan		7,043,489	7,073,429
Pindahan dari / (ke) hartanah, loji dan peralatan	8	148,215	(84,860)
Hapuskira		(450,123)	-
Baki pada akhir tahun		<u>82,889,457</u>	<u>76,147,876</u>
AMAUN BAWAAN		<u>319,583,827</u>	<u>323,872,161</u>

(i) Termasuk di dalam hartanah pelaburan adalah bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM167,970,219 (2021: RM170,000,755) telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.

(ii) Termasuk juga di dalam hartanah pelaburan adalah bangunan dengan nilai amaun bawaan berjumlah RM7,938,188 (2021: RM9,032,036) yang telah dicagarkan untuk mendapatkan kemudahan pembiayaan daripada pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

(iii) Hasil sewa daripada hartanah pelaburan adalah berjumlah RM5,100,946 (2021: RM3,505,935).

(iv) Belanja operasi langsung yang ketara yang timbul daripada hartanah pelaburan adalah berjumlah RM7,205,590 (2021: RM6,839,546).

Pada pendapat Ahli-Ahli Majlis, nilai saksama hartanah pelaburan adalah melebihi nilai dibawa yang dilaporkan.

10. KERJA DALAM PELAKSANAAN

	Nota	2022 RM	2021 RM
Baki pada awal tahun		3,275,146	1,228,358
Tambahan		3,684,581	2,767,454
Pindahan ke hartanah loji dan peralatan	8	-	(720,666)
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	(2,145,378)	-
Pelarasan		(417,314)	-
Baki pada akhir tahun		<u>4,397,035</u>	<u>3,275,146</u>

Pelarasan merujuk kepada aset di mana Majlis tidak mempunyai kawalan ke atasnya.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

11. **ASET TAK KETARA**

11.1 TAHUN 2022

	Nota	Perisian komputer	Perisian komputer dalam pelaksanaan	JUMLAH
		RM	RM	RM
KOS				
Pada 1 Januari 2022		8,100,417	435,937	8,536,354
Tambahan dalam tahun		18,620	260,766	279,386
Pindahan		403,027	(403,027)	-
Pelarasan		(12,000)	-	(12,000)
KOS PADA 31 DISEMBER 2022		8,510,064	293,676	8,803,740
PELUNASAN TERKUMPUL				
Pada 1 Januari 2022		6,198,922	-	6,198,922
Pelunasan tahun semasa		777,863	-	777,863
Pelarasan		(1,600)	-	(1,600)
PELUNASAN TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2022		6,975,185	-	6,975,185
AMAUN BAWAAN				
Pada 31 Disember 2022		1,534,879	293,676	1,828,555

11.2 TAHUN 2021

		Perisian komputer	Perisian komputer dalam pelaksanaan	JUMLAH
		RM	RM	RM
KOS				
Pada 1 Januari 2021		6,834,007	485,320	7,319,327
Tambahan dalam tahun		555,590	664,737	1,220,327
Pindahan dari / (ke)		714,120	(714,120)	-
Pindahan ke hartanah, loji dan peralatan	8	(3,300)	-	(3,300)
KOS PADA 31 DISEMBER 2021		8,100,417	435,937	8,536,354
PELUNASAN TERKUMPUL				
Pada 1 Januari 2021		5,489,500	-	5,489,500
Pelunasan tahun semasa		710,082	-	710,082
Pindahan ke hartanah, loji dan peralatan	8	(660)	-	(660)
PELUNASAN TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2021		6,198,922	-	6,198,922
AMAUN BAWAAN				
Pada 31 Disember 2021		1,901,495	435,937	2,337,432

Pelarasan merujuk kepada aset tak ketara yang mempunyai nilai kos yang kurang daripada RM2,000 setiap satu.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

12. PELBAGAI AKAUN BELUM BAYAR DAN PERBELANJAAN TERAKRU

	Nota	2022 RM	2021 RM
Pelbagai akaun belum bayar	(a)	7,592,729	19,782,718
Deposit	(b)	27,592,109	22,334,627
Wang amanah		1,567,621	899,239
Kutipan agensi / luar		341	40,984
Pelbagai terimaan terdahulu	(c)	7,670,750	4,097,740
Wang amanah perkuburan	(d)	13,403,588	14,617,654
		<u>57,827,138</u>	<u>61,772,962</u>

(a) Pelbagai akaun belum bayar terdiri daripada :

Akaun cek bayaran terbatal		47,828	78,978
Lain-lain sipiutang	(i)	7,482,361	19,641,200
Peruntukan bayaran audit		62,540	62,540
		<u>7,592,729</u>	<u>19,782,718</u>

(i) Termasuk di dalam lain-lain sipiutang adalah jumlah terhutang bagi perkhidmatan pembersihan dan pungutan sampah berjumlah RM3,865,684 (2021: RM14,414,096).

(b) Deposit diterima adalah terdiri daripada penyewa, pihak pemaju dan wang jaminan pelaksanaan masing-masing berjumlah RM2,416,441, RM17,844,303 dan RM7,331,365 (2021: RM1,697,280, RM13,304,885 dan RM7,332,462).

(c) Pelbagai terimaan terdahulu terdiri daripada:

Cukai taksiran		7,287,837	3,720,323
Sewa dan senggara Pasar		141,790	152,843
Sewa dan senggara Gerai		37,708	46,259
Sewa dan senggara Projek Perumahan Rakyat		21,194	43,139
Sewa Terminal One		21,566	7,276
Sewa lain-lain		100,655	7,900
Sewa tapak letak kereta		60,000	120,000
		<u>7,670,750</u>	<u>4,097,740</u>

(d) Wang Amanah Perkuburan adalah merupakan sumbangan yang diterima daripada pemaju bagi membiayai kerja-kerja mewujudkan tapak perkuburan, kerja-kerja membina dan menaiktaraf tapak perkuburan dan membiayai perbelanjaan pentadbiran dan pengurusan tanah perkuburan ini.

13. GERAN TERTUNDA

	2022 RM	2021 RM
Baki pada awal tahun	6,746,774	4,143,543
Terimaan geran tahun semasa	7,696,722	12,165,579
Tolak : Pelunasan	(10,228,259)	(9,562,348)
Baki pada akhir tahun	<u>4,215,237</u>	<u>6,746,774</u>

Geran tertunda ini adalah merujuk kepada geran yang diterima daripada pihak Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri bagi melaksanakan beberapa projek seperti menyelenggara jalan, projek landskap dan lain-lain. Geran ini akan dilunaskan apabila obligasi terhadap geran tersebut telah dipenuhi. Jumlah yang dilunaskan di dalam lebihan atau kurangan bersamaan dengan pengurangan di dalam geran tertunda.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

14. PERUNTUKAN

14.1 TAHUN 2022

	Tuntutan Undang-Undang RM	Peruntukan Lain-Lain RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2022	302,589	3,286,927	3,589,516
Timbul dalam tahun kewangan	-	211,427	211,427
(Terlebih) / Terkurang peruntuk	(162,000)	-	(162,000)
Pada 31 Disember 2022	<u>140,589</u>	<u>3,498,354</u>	<u>3,638,943</u>

14.2 TAHUN 2021

	Tuntutan Undang-Undang RM	Peruntukan Lain-Lain RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2021	521,034	3,814,886	4,335,920
Timbul dalam tahun kewangan	12,000	42,007	54,007
Pembayaran dalam tahun kewangan	-	(680,457)	(680,457)
(Terlebih) / Terkurang peruntuk	(230,445)	110,491	(119,954)
Pada 31 Disember 2021	<u>302,589</u>	<u>3,286,927</u>	<u>3,589,516</u>

Tuntutan Undang-Undang

Tuntutan undang-undang merupakan tuntutan yang dibuat oleh orang awam. Pada tarikh laporan ini, Majlis dalam proses rundingan untuk penyelesaian dengan plaintif. Peruntukan dibuat berdasarkan anggaran Majlis dalam pertimbangan penyelesaian.

Peruntukan lain-lain

Peruntukan lain-lain merupakan peruntukan bayaran yuran tipping Tapak Pelupusan Sanitari Bersepadu (SMART) Ladang Tanah Merah. Pada tarikh laporan ini, Majlis masih dalam proses rundingan untuk penyelesaian. Peruntukan dibuat berdasarkan anggaran Majlis dalam pertimbangan penyelesaian.

Termasuk juga di dalam peruntukan lain-lain adalah baki yang perlu dibayar kepada kontraktor Majlis. Bangunan telah memperoleh Sijil Perakuan Siap (Certificate of Practical Completion) dan sedia untuk digunakan.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

15. PERUNTUKAN MANFAAT KAKITANGAN

	2022 RM	2021 RM
Gantian Cuti Rehat		
Baki pada awal tahun	2,754,332	1,944,037
Tambahan	789,763	976,884
Pembayaran	(891,229)	(283,976)
Terkurang peruntuk	334,927	117,387
Baki pada akhir tahun	2,987,793	2,754,332
Ganjaran Pekerja Kontrak		
Baki pada awal tahun	116,117	212,035
Tambahan	118,549	116,117
Pembayaran	(274,329)	(278,322)
Terkurang peruntuk	158,212	66,287
Baki pada akhir tahun	118,549	116,117
	3,106,342	2,870,449
 Peruntukan manfaat kakitangan dianalisa seperti berikut:		
Kurang daripada 12 bulan	341,341	296,512
Lebih daripada 12 bulan	2,765,001	2,573,937
	3,106,342	2,870,449

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

16. PINJAMAN SEWA BELI

	2022 RM	2021 RM
Analisa sewa beli		
Bayaran balik dalam tempoh 12 bulan	387,636	1,239,636
Bayaran balik melebihi tempoh 12 bulan	1,214,588	1,517,169
	1,602,224	2,756,805
Tolak : Keuntungan tertunda	(144,469)	(198,655)
	1,457,755	2,558,150
Pinjaman sewa beli dianalisa seperti berikut:		
Matang dalam tempoh 12 bulan	325,050	1,142,624
Matang selepas tempoh 12 bulan	1,132,705	1,415,526
	1,457,755	2,558,150
Pinjaman sewa beli adalah terdiri daripada :-		
(i) Pinjaman Maybank Islamic Berhad	1,164,352	2,324,828
Tujuan : Pembelian Kenderaan		
Jumlah : RM1,385,808 (2021 : RM5,981,485)		
Kadar Keuntungan Efektif : 2.48% - 3.25%		
Tempoh Bayaran Balik : 60 bulan		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank.		
(ii) Pinjaman Maybank Islamic Berhad	293,403	233,322
Tujuan : Pembiayaan lif dan jentera		
Jumlah : RM342,000 (2021 : RM953,055)		
Kadar Keuntungan Efektif : 3.2%		
Tempoh Bayaran Balik : 60 bulan		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank.		
	1,457,755	2,558,150

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

17. PINJAMAN

	2022 RM	2021 RM
Analisa pinjaman		
Bayaran balik dalam tempoh 12 bulan	6,230,659	6,208,551
Bayaran balik melebihi tempoh 12 bulan	140,341,237	148,686,965
	146,571,896	154,895,516
Tolak : Keuntungan tertunda	(91,857,871)	(95,355,278)
Kos transaksi belum dilunaskan	(22,857)	(27,143)
	54,691,168	59,513,095
Pinjaman dianalisa seperti berikut:		
Matang dalam tempoh 12 bulan	4,086,645	4,064,371
Matang selepas tempoh 12 bulan	50,604,523	55,448,724
	54,691,168	59,513,095
Pinjaman-pinjaman adalah terdiri daripada :-		
Pinjaman Bank Berlesen		
(i) Tujuan : Membiayai Premis Perniagaan Pusat Perdagangan Paroi	2,495,712	3,499,169
Jumlah : RM3,300,000 (2021 : RM4,400,000)		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.15% (2021 : 3.30%)		
Tempoh Bayaran Balik : 20 tahun (1.10.2016 - 30.09.2036)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM4,000,000 (2021 : RM5,000,000)		
(ii) Tujuan : Membiayai Bangunan Wisma MBS	30,183,952	32,431,133
Jumlah : RM39,600,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.72% (2021 : 3.61%)		
Tempoh Bayaran Balik : 16 tahun (1.04.2017 - 30.04.2033)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM5,000,000		
(iii) Tujuan : Membiayai Ubahsuai Bangunan Wisma MBS	14,574,764	15,562,428
Jumlah : RM18,000,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.72% (2021 : 3.62%)		
Tempoh Bayaran Balik : 16 tahun (1.06.2018 - 31.05.2034)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
(iv) Tujuan : Membiayai 2 unit rumah kedai di Nilai Impian	1,793,001	1,887,581
Jumlah : RM2,294,988		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.15% (2021 : 3.30%)		
Tempoh Bayaran Balik : 20 tahun (15.08.2016 - 14.08.2036)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM3,000,000		
(v) Tujuan : Membiayai 2 unit Kedai Pejabat di Bandar Baru Sendayan	2,297,417	2,722,859
Jumlah : RM3,000,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.79% (2021 : 2.10%)		
Tempoh Bayaran Balik : 7 tahun (12.05.2021 - 11.05.2028)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan - RM64,000		
Baki hantar hadapan	51,344,846	56,103,170

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)**17. PINJAMAN (SAMBUNGAN)**

	2022 RM	2021 RM
Baki bawa hadapan	51,344,846	56,103,170
Pinjaman Kerajaan Negeri		
(i) Tujuan : Membiayai Pembinaan Pasar Besar Seremban (1974)	1,118,994	1,172,109
Jumlah : RM 2,713,400.88		
Kadar Keuntungan Efektif : 4%		
Tempoh Bayaran Balik : 28 tahun (1.1.2011 - 31.1.2039)		
Cagaran : Tiada		
(ii) Tujuan : Membiayai Pembinaan Rumah Pangsa Lobak	2,227,328	2,237,816
Jumlah : RM6,750,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4%		
Tempoh Bayaran Balik : 68 tahun (1.1.2012 - 31.1.2080)		
Cagaran : Tiada		
	54,691,168	59,513,095

18. URUSNIAGA BUKAN PERTUKARAN

	2022 RM	2021 RM
Cukai taksiran	139,381,500	136,449,038
Geran kerajaan dan sumbangan awam	146,753,269	112,373,402
Serahan aset infrastruktur	-	244,381,010
Lesen, bayaran pendaftaran dan permit	11,475,081	10,250,353
Sumbangan membantu kadar	3,629,968	3,841,771
Notis dan denda	11,089,746	8,409,451
Sumbangan dan terimaan ganti tempatan	407,592	623,042
	312,737,156	516,328,067

19. URUSNIAGA PERTUKARAN

	2022 RM	2021 RM
Perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan	18,330,912	15,403,748
Sewaan	5,208,054	4,339,704
Faedah	3,680,569	2,646,147
Perolehan dari jualan barang	1,274,113	1,457,157
	28,493,648	23,846,756

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

20. LAIN-LAIN TERIMAAN

	2022 RM	2021 RM
Pulangan balik perbelanjaan	72,378	417,677
Lain-lain terimaan	992,941	1,178,598
	<u>1,065,319</u>	<u>1,596,275</u>

21. PERBELANJAAN PERJALANAN DAN SARA HIDUP

	2022 RM	2021 RM
Makanan dan minuman	6,777	1,136
Penginapan	712,896	133,568
Elaun perjalanan, bayaran tambang bas dan teksi	529,042	401,579
Bayaran-bayaran lain	39,329	17,516
	<u>1,288,044</u>	<u>553,799</u>

22. UTILITI

	2022 RM	2021 RM
Elektrik	14,714,171	12,655,460
Air	1,267,472	1,542,865
Telefon	956,475	1,412,306
Pos	493,148	429,495
Pembentungan	192,434	169,505
	<u>17,623,700</u>	<u>16,209,631</u>

23. SEWAAN

	2022 RM	2021 RM
Sewaan bangunan pejabat	20,140	25,140
Sewaan alat kelengkapan elektronik yang lain	552,923	284,504
Sewaan pelbagai alat kelengkapan penyiaran	29,940	20,950
Sewaan jentera lain-lain	27,990	48,460
Bayaran sewaan lain-lain	179,697	92,826
	<u>810,690</u>	<u>471,880</u>

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)**24. BEKALAN BAHAN-BAHAN MENTAH**

	2022 RM	2021 RM
Alat-alat ganti	1,685,709	1,788,506
Petroleum dan bahan-bahan pembakar	860,488	752,083
Bekalan pertanian	195,504	170,581
Kimia dan bahan-bahan kimia	433,552	417,272
Logam	184,611	137,877
Getah dan barang-barang buatan getah	136,178	100,626
Kayu dan keluaran kayu	19,436	23,676
	3,515,478	3,390,621

25. BEKALAN DAN BAHAN-BAHAN LAIN

	2022 RM	2021 RM
Bekalan pejabat	532,420	549,469
Bekalan tenunan dan barang-barang pakaian	920,716	683,613
Bekalan am	493,380	402,255
Bekalan riadah	57,839	6,970
	2,004,355	1,642,307

26. PENYELENGGARAAN DAN PEMBAIKAN KECIL

	2022 RM	2021 RM
Penyelenggaraan kemudahan	131,148,533	96,823,776
Penyelenggaraan bangunan termasuk lif dan alat keselamatan	6,492,218	7,542,386
Penyelenggaraan alat kelengkapan pejabat, perabot dan kelengkapan	21,636	159,248
Penyelenggaraan kenderaan dan jentera	442,129	302,311
Penyelenggaraan alat kelengkapan elektronik	1,038,819	644,265
Penyelenggaraan alat kelengkapan elektrik	523,307	439,375
Penyelenggaraan alat-alat lain	170,412	130,033
	139,837,054	106,041,394

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

27. PERKHIDMATAN IKHTISAS DAN HOSPITALITI

	Nota	2022 RM	2021 RM
Perkhidmatan yang dibeli	(a)	66,060,759	59,454,580
Bayaran kepada pekerja sementara dan sambilan		12,024,188	12,088,205
Keraian, hospitaliti dan honorarium		974,979	669,745
Perkhidmatan percetakan dan menjilid		759,876	719,117
		<u>79,819,802</u>	<u>72,931,647</u>

(a) Perkhidmatan yang dibeli terdiri daripada :

Perkhidmatan yang lain	41,684	35,162
Perkhidmatan perubatan	850,189	546,764
Perkhidmatan latihan kakitangan	955,323	55,706
Perkhidmatan perlindungan dan keselamatan	3,279,543	3,515,196
Perkhidmatan arkitek	63,625	27,000
Perkhidmatan persediaan makanan	575,458	296,101
Perkhidmatan jurutera	64,981	29,000
Perkhidmatan pengiklanan	216,891	254,926
Perkhidmatan jurukur	58,378	87,556
Perkhidmatan penyelidikan pasaran dan ujian pasaran	250,000	-
Perkhidmatan perundangan	286,507	253,694
Perkhidmatan komisen bank dan agen kutipan	1,887,824	837,027
Perkhidmatan perakaunan dan auditan	62,540	41,915
Perkhidmatan penilaian dan pengurusan harta	500	21,552
Perkhidmatan penyelenggaraan pangsapuri	5,934	11,428
Perkhidmatan fotografi, blue printing dan mikrofilem	44,825	22,160
Perkhidmatan pembersihan dan pungutan sampah	49,108,780	43,827,227
Perkhidmatan kawalan serangga dan ternakan liar	446,222	259,851
Perkhidmatan landskap	7,625,977	9,196,636
Perkhidmatan komputer dan proses data	182,402	110,723
Perkhidmatan pakarunding perniagaan	50,630	22,211
Perkhidmatan penterjemahan dan penaksiran	2,066	2,440
Perkhidmatan dobi	480	305
	<u>66,060,759</u>	<u>59,454,580</u>

28. PEMBERIAN DALAM NEGERI

	2022 RM	2021 RM
Pemberian kepada Kelab Sukan	270,400	240,000
Pemberian kepada Lain-lain Persatuan	157,921	189,194
Bantuan kematian	21,000	12,000
	<u>449,321</u>	<u>441,194</u>

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

29. TUNTUTAN INSURANS DAN PAMPASAN

	2022 RM	2021 RM
Individu	3,720	53,840

30. FAEDAH

	2022 RM	2021 RM
Faedah yang dibayar atas pinjaman	2,344,512	2,244,997
Pembalikan masa kini	206,656	176,373
	2,551,168	2,421,370

31. PELBAGAI PERBELANJAAN

	2022 RM	2021 RM
Pelbagai termasuk premium insuran, komisen bank	1,014,137	683,071
Cukai, cukai tanah dan duti setem	161,814	161,070
Bayaran lain yang tidak dijeniskan	19,500	117,181
Kerugian jualan aset	-	6,267
Hutang lapuk	1,185,036	807,040
Elaun rosot nilai	777,572	2,394,338
	3,158,059	4,168,967

32. PERBELANJAAN PEMBANGUNAN

	2022 RM	2021 RM
Pembaikan bangunan	1,882,621	149,418
Kemudahan runtuh tanah/cerun	3,365,000	345,000
Kemudahan bekalan elektrik	24,845	101,626
Kemudahan talian pengairan	199,744	73,830
Kemudahan riadah dan taman	59,375	180,852
Kemudahan lain-lain	242,246	344,676
Pengurusan pengkalan data	10,112	108,539
Perisian komputer	79,387	64,524
Penilaian semula	409,323	-
	6,272,653	1,368,465

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO

Objektif dan polisi risiko pengurusan kewangan

Dasar pengurusan risiko kewangan Majlis bertujuan untuk memastikan bahawa terdapatnya sumber kewangan yang mencukupi untuk menguruskan risiko kredit, risiko pasaran dan risiko kecairan. Majlis beroperasi di bawah garis panduan yang telah ditetapkan dengan jelas yang diluluskan oleh Majlis dan dasar Majlis adalah untuk tidak melibatkan Majlis dalam urusan spekulatif.

Risiko kredit

Risiko kredit atau risiko pihak ketiga gagal membayar, dikawal dengan tatacara kelulusan kredit, had dan pengawasan yang ketat. Risiko kredit diminimumkan dengan menghadkan kerjasama Majlis dengan rakan perniagaan yang mempunyai kepercayaan kredit yang tinggi. Belum terima dipantau secara berterusan melalui tatacara pelaporan pengurusan Majlis.

Majlis tidak mempunyai pendedahan yang besar terhadap mana-mana pelanggan individu atau pihak ketiga mahupun sebarang penumpuan besar bagi risiko kredit yang berkaitan dengan sebarang instrumen kewangan selain yang dinyatakan secara berasingan di dalam nota yang berkaitan.

Belum Terima

Belum terima adalah jumlah yang terhutang oleh pihak yang berurusan dengan Majlis dan ditunjukkan selepas ditolak elauan rosot nilai terkumpul. Secara umumnya, belum terima Majlis sebahagian besarnya wujud disebabkan oleh cukai taksiran yang dikenakan oleh Majlis berdasarkan kepada Peruntukan Akta Kerajaan Tempatan 1976. Oleh itu, Majlis tidak membuat penilaian kredit ke atas belum terima cukai taksirannya. Walau bagaimanapun, Majlis sentiasa memantau pendedahan kepada risiko kredit. Tiada perubahan ketara dalam pendedahan kepada risiko kredit dan objektif, dasar dan prosesnya untuk mengurus dan mengukur risiko pada tempoh pelaporan. Strategi Majlis di dalam menguruskan risiko kreditnya adalah dengan mengadakan lebih banyak kempen kesedaran membayar cukai, menyediakan pelbagai platform pembayaran dan lain-lain lagi.

Pendedahan maksimum Majlis terhadap risiko kredit diwakili oleh nilai dibawa bagi setiap aset kewangan dalam penyata kedudukan kewangan. Majlis tidak mempunyai tumpuan risiko kredit yang ketara.

Tunai dan Kesetaraan Tunai

Majlis menghadkan pendedahannya kepada risiko kredit dengan melabur tunai dan kesetaraan tunai dengan hanya institusi kewangan yang bereputasi baik dan mempunyai penarafan kredit yang kukuh serta dalam garis panduan tertentu yang ditetapkan selaras dengan dasar pelaburan yang diluluskan. Oleh itu, Majlis tidak menganggap terdapat sebarang pendedahan yang ketara kepada risiko kredit.

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Risiko pasaran

Risiko kadar faedah

Risiko pasaran adalah risiko perubahan harga pasaran seperti kadar faedah, yang mempengaruhi pendapatan Majlis atau nilai pegangan instrumen kewangannya. Objektif pengurusan risiko pasaran adalah untuk mengurus dan mengawal pendedahan risiko pasaran dalam parameter yang boleh diterima, sambil mengoptimumkan pulangan atas risiko. Kadar faedah purata wajar dan profil matang instrumen-instrumen kewangan Majlis pada 31 Disember 2022 adalah seperti berikut:

	Kadar Faedah Purata Wajaran %	2022 RM	2021 RM
<u>Instrumen kadar faedah tetap</u>			
Aset kewangan	2%	106,000,000	113,000,000
Liabiliti kewangan	6%	1,457,755	2,558,150
		<u>107,457,755</u>	<u>115,558,150</u>
<u>Instrumen kadar faedah terapung</u>			
Liabiliti kewangan	4%	<u>54,691,168</u>	<u>59,513,095</u>

Analisis kepekaan kadar faedah tetap

Majlis tidak mengkategorikan sebarang aset kewangan yang mempunyai kadar faedah tetap pada nilai saksama melalui lebihan atau kurangan. Oleh itu, tiada kesan kadar faedah ke atas penyata prestasi kewangan.

Analisis kepekaan kadar faedah terapung

Pada tarikh pelaporan, jika kadar faedah meningkat sebanyak 100 Mata Asas, maka kurangan Majlis akan meningkat sebanyak kira-kira RM5,400,000 (2021: lebihan Majlis menurun sebanyak kira-kira RM5,900,000). Ia akan mempunyai kesan sebaliknya jika terdapat penurunan pada kadar faedah 100 Mata Asas ke atas lebihan Majlis dengan andaian tiada perubahan kepada pembolehubah yang lain.

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Risiko kecairan

Risiko kecairan adalah risiko bahawa Majlis akan menghadapi kesukaran dalam memenuhi kewajipan kewangan oleh kerana kekurangan dana. Pendedahan Majlis kepada risiko kecairan wujud daripada perbezaan dalam kematangan aset kewangan dan liabiliti kewangan. Jadual di bawah menunjukkan profil kematangan liabiliti Majlis pada tarikh laporan berdasarkan obligasi pembayaran semula tanpa diskaun kontrak.

	Dalam tempoh setahun RM	Lebih tempoh setahun RM	Jumlah RM
Pada 31 Disember 2022			
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	57,827,138	-	57,827,138
Pinjaman sewa beli	387,636	1,214,588	1,602,224
Pinjaman	6,230,659	140,341,237	146,571,896
	<u>64,445,433</u>	<u>141,555,825</u>	<u>206,001,258</u>
	Dalam tempoh setahun RM	Lebih tempoh setahun RM	Jumlah RM
Pada 31 Disember 2021			
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	61,772,962	-	61,772,962
Pinjaman sewa beli	1,239,636	1,517,169	2,756,805
Pinjaman	6,208,551	148,686,965	154,895,516
	<u>69,221,149</u>	<u>150,204,134</u>	<u>219,425,283</u>

Majlis mengurus risiko kecairan dan aliran tunai dengan memastikan tunai yang mencukupi dan menyediakan dana yang cukup bagi memenuhi komitmen daripada perbelanjaan operasi dan liabiliti kewangan.

Pengurusan risiko modal

Objektif utama pengurusan risiko modal Majlis adalah untuk memastikan terdapat tunai yang mencukupi bagi menyokong keperluan pembiayaan Majlis termasuk perbelanjaan modal serta memastikan bahawa Majlis kekal kukuh dari segi kewangan. Majlis sentiasa memantau aliran tunainya bagi memastikan setiap komitmen Majlis dapat dipenuhi apabila sampai masanya.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Nilai saksama

Nilai saksama aset dan liabiliti kewangan adalah amaun di mana instrumen itu boleh ditukar dalam urusniaga semasa antara pihak yang berminat, selain daripada penjualan paksa atau pembubaran. Nilai saksama aset kewangan dan liabiliti kewangan menyamai nilai dibawahnya kerana ia mempunyai tempoh matang yang pendek kecuali pinjaman di mana nilai saksamanya ditentukan menggunakan peringkat 3 iaitu berdasarkan kepada aliran tunai yang didiskaunkan.

Hierarki Nilai Saksama

Peringkat 1 : Harga di pasaran aktif untuk aset atau liabiliti yang serupa.

Peringkat 2 : Input selain daripada harga di pasaran aktif dalam Peringkat 1 yang dapat diperhatikan secara langsung atau tidak.

Peringkat 3 : Input yang tidak dapat diperhatikan.

Tiada pertukaran antara tahap hierarki nilai saksama pada tarikh peristiwa atau perubahan keadaan yang menyebabkan pemindahan tersebut.

34. KAKITANGAN PENTING PIHAK PENGURUSAN

Kakitangan penting pihak pengurusan adalah mereka yang mempunyai kuasa dan tanggungjawab untuk perancangan, arahan dan kawalan ke atas aktiviti-aktiviti Majlis sama ada secara langsung atau tidak langsung. Kakitangan penting hanya terdiri oleh Ahli-Ahli Majlis sahaja di mana pembayaran yang dibuat kepada mereka adalah seperti berikut:

	2022	2021
Jumlah kakitangan penting pihak pengurusan	25	25
	2022 RM	2021 RM
Jumlah ganjaran	936,662	945,063

35. KOMITMEN MODAL

	2022 RM	2021 RM
Pembinaan Kompleks Komuniti Ampangan	-	3,143,521
Pembinaan Dewan Komuniti Taman Coral Heights	379,743	1,165,016
Pembinaan Dewan Terbuka Taman Desa Kiara	-	607,500
Pembinaan 22 unit gerai di Tapak Penjaja Setempat Coral Heights	12,364	400,000
Menaiktaraf Dewan Orang Ramai Rantau	1,000,783	-
Perisian dalam pelaksanaan	270,775	132,256
	1,663,665	5,448,293

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

36. NOTA BAGI PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR

Bajet Majlis telah diluluskan dan dibentangkan atas asas tunai bagi tempoh kewangan dari 1 Januari 2022 sehingga 31 Disember 2022. Jumlah bajet ini telah dibentangkan dalam Mesyuarat Khas Belanjawan MBS pada 28 Oktober 2021. Bajet asal telah diluluskan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan pada 15 Disember 2021. Peruntukan tambahan telah dibuat kepada bajet yang telah diluluskan mengikut kelulusan khusus daripada pihak berkuasa yang berkenaan. Peruntukan tambahan ini telah dimasukkan ke dalam bajet asal oleh Majlis setelah menerima kelulusan daripada Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri. Pada tahun 2022, Majlis mencatatkan peruntukan tambahan berjumlah RM5,551,000. Ringkasan peruntukan tambahan di antaranya adalah seperti di bawah :

- (i) Pembayaran wang pendahuluan 10% bagi perolehan seunit *backhoe loader* berjumlah RM31,000 di mana bekalan tidak dapat disempurnakan pada tahun 2021 kerana gangguan rantaian bekalan berikutan Covid-19;
- (ii) Pembayaran kerja baikpulih cerun runtuh di Taman South East dan Taman Marida berjumlah RM3,320,000;
- (iii) Pembayaran elaun kerja lebih masa kepada kakitangan bagi kerja luar jangka iaitu bertugas di Terminal One (T1) sehingga keputusan Mahkamah berkaitan saman MBS terhadap pengendali operasi T1 diketahui berjumlah RM157,700;
- (iv) Bayaran sewaan pajakan tanah rizab Kerajaan bersebelahan KPJ bagi tujuan letak kereta berjumlah RM75,100;
- (v) Pembelian alat ganti bagi penyelenggaraan berkala kenderaan, jentera dan penyelenggaraan bangunan yang disewakan berjumlah RM500,000;
- (vi) Pembelian besi dan mesin bagi kerja penyelenggaraan kecil yang perlu dilaksanakan segera berjumlah RM152,100;
- (vii) Pebelanjaan bagi Kumpulan KIK berjumlah RM30,600;
- (viii) Bayaran gaji Pembantu Operasi untuk kerja-kerja kutipan bayaran tempat letak kereta di kawasan Nilai seramai 13 orang berjumlah RM378,100;
- (ix) Pembinaan 2 unit pondok kutipan kereta baru di kawasan Nilai berjumlah RM60,000;
- (x) Pembayaran pemberian awal Gantian Cuti Rehat (GCR) berjumlah RM635,800;
- (xi) Peruntukan kerja-kerja kecemasan yang perlu dilaksanakan segera berjumlah RM100,000;
- (xii) Pembayaran kepada Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) Cukai Keuntungan Harta Tanah (CHKT) ke atas 3 lot harta yang akan dilupuskan berjumlah RM110,600.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

36. NOTA BAGI PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR (SAMBUNGAN)

Belanjawan dan penyata kewangan Majlis disediakan dengan menggunakan asas yang berlainan daripada penyata kewangan. Penyata kewangan disediakan pada asas akrual menggunakan klasifikasi berdasarkan jenis perbelanjaan di dalam penyata prestasi kewangan, manakala bajet disediakan pada asas tunai. Jumlah dalam penyata kewangan ini telah disusun semula dari asas akrual kepada asas tunai dan dikelaskan semula dengan pembentangan berada pada asas yang sama sepertimana bajet yang telah diluluskan. Perbandingan jumlah bajet dan sebenar, yang disediakan secara perbandingan dengan bajet yang diluluskan, kemudiannya dibentangkan di dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar. Selain perbezaan asas ini, pelarasan kepada jumlah dalam penyata kewangan juga dibuat untuk perbezaan dalam format dan klasifikasi yang diterima pakai bagi pembentangan penyata kewangan dan bajet yang diluluskan.

Perbezaan masa wujud apabila tempoh bajet disediakan berbeza daripada tempoh kewangan penyata kewangan ini disediakan.

Perbezaan entiti wujud apabila bajet tidak mengambilkira program-program atau aktiviti-aktiviti yang tidak direkodkan di dalam penyata kewangan ini.

Penyesuaian antara jumlah sebenar seperti yang dinyatakan di dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar dan jumlah sebenar dalam penyata aliran tunai bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2022 adalah seperti di bawah:

	Operasi RM	Pelaburan RM	Pembiayaan RM	Jumlah RM
Jumlah sebenar di dalam				
Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar	24,039,275	(1,525,015)	(10,112,986)	12,401,274
Perbezaan asas	(18,951,346)	(938,185)	13,871,816	(6,017,715)
Jumlah sebenar di dalam				
Penyata Aliran Tunai	5,087,929	(2,463,200)	3,758,830	6,383,559

37. LIABILITI LUAR JANGKA

Tahun kewangan semasa

37.1. Per: Mahkamah Rayuan Malaysia

Guaman No: NA-21NCVC-10-04/2021

One Park Management -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No: NA-21NCVC-10-04/2021 telah disaman oleh One Park Management Sdn Bhd (Plaintif) yang menuntut pampasan akibat kerugian yang dialami oleh Plaintif apabila Majlis menamatkan Perjanjian Penswastaan Pengurusan Tempat Letak Kereta, Bas dan Motorsikal di Pusat Pengangkutan Terminal 1 (PPT1) Seremban. Berdasarkan kepada fakta kes, asas tuntutan Plaintif adalah tidak bersetuju dengan keputusan yang dikeluarkan oleh pihak Majlis kerana Plaintif berpendapat tempoh kontrak masih berkuatkuasa.

Keputusan Majlis untuk menamatkan perjanjian ini adalah kerana Plaintif gagal untuk menjelaskan tunggakan sewa selama hampir dua (2) tahun serta pelanggaran lain-lain terma di dalam perjanjian tersebut.

Berdasarkan kepada fakta dan dokumen-dokumen yang dikemukakan, pihak Majlis dilihat membuat keputusan yang betul di dalam penamatan kontrak tersebut dan tidak akan bertanggungjawab terhadap tuntutan Plaintif. Bagi kes ini, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan membayar ganti rugi adalah rendah.

37.2. Per: Mahkamah Tinggi di Seremban, Malaysia

Guaman No: NA-21NCVC-6-07/2022

Zahari bin Ariffin, Tung King Hong & Kalesvaran A/L Subramaniam -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No: NA-21NCVC-6-07/2022 telah disaman oleh Zahari bin Ariffin, Tung King Hong & Kalesvaran A/L Subramaniam (Plaintif-Plaintif) yang menuntut pampasan bagi kerugian disebabkan hujan lebat dan telah berlaku banjir di kawasan kediaman perniagaan plaintif dan penduduk di kawasan Rasah, Seremban.

Berdasarkan kepada fakta kes, pada 4 November 2020, jam 12.00 tengah malam, hujan lebat telah berlaku di sekitar kawasan Rasah. Hujan tersebut berlarutan selama 30 minit dan telah berlaku banjir di sekitar kawasan Rasah. Akibatnya, Plaintif-Plaintif dan penduduk di kawasan Rasah mengalami pelbagai kerugian besar seperti kerosakan rumah/premis dan peralatan-peralatan rumah serta kesenggaraan dari segi tekanan mental dan emosi.

Asas tuntutan adalah kegagalan Majlis Bandaraya Seremban bertanggungjawab untuk melaksanakan tugas-tugas membersihkan, menaiktaraf dan menyelia sistem saliran/longkang yang sewajarnya di kawasan tersebut

Berdasarkan kepada fakta kes dan dokumen-dokumen yang telah dikemukakan, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan untuk membayar ganti rugi adalah rendah kerana kejadian banjir tersebut bukan berpunca daripada kecuaihan pihak Majlis.

38. TANGGUNGAN LUAR JANGKA (SAMBUNGAN)

37.3. Per: Mahkamah Rayuan Malaysia

Guaman No: N-01(A)-589-08/2022

Mohd Shafiz bin Mustapah & Azda Rina binti Che Abdullah Fauzi -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No: NA-25-1-02/2021 telah disaman oleh Mohd Shafiz bin Mustapah & Azda Rina binti Che Abdullah Fauzi (Plaintif) yang menuntut deklarasi bahawa keputusan Majlis menolak permohonan lesen adalah salah.

Plaintif telah membuat semakan kehakiman untuk suatu perintah Certiorari untuk membatalkan keputusan Rayuan (No. Ruj.: Bil(23)dlm.MPS.(UP)36370). Turut dibuat semakan adalah satu deklarasi keputusan Responden Pertama dan/atau Responden Kedua dan/atau Responden Ketiga melalui keputusan Rayuan tersebut adalah terbatal dan tidak sah dari segi undang-undang.

Satu semakan kehakiman untuk satu perintah bahawa Responden-Responden melaksanakan segala kertas kerja, dokumen-dokumen dan/atau surat cara yang diperlukan bagi mengisukan lesen perniagaan untuk Pemohon-Pemohon menjalankan aktiviti perniagaan Tadika dalam tempoh 14 hari dan sekiranya gagal berbuat demikian, maka Timbalan Pendaftar Mahkamah Tinggi Seremban diberikan kuasa untuk berbuat demikian. Plaintif juga telah membuat semakan kehakiman terhadap satu perintah Certiorari bahawa notis dan/atau kompaun yang dinyatakan adalah dibatalkan dan/atau ditarik balik.

Asas tuntutan Plaintif adalah Responden telah bertindak secara tidak sah ("illegal"), tidak munasabah secara melampau ("outrageously unreasonable"), nyata tidak adil dan/atau tidak saksama ("manifestly unfair and/or unjust") dan/atau dengan mengambilkira pandangan hanya beberapa penduduk dan menolak suara majoriti penduduk yang mahukan Tadika tersebut didirikan.

Responden Pertama dan/atau Responden Kedua dan/atau Responden Ketiga telah bertindak secara tidak rasional ("irrational"), tidak berkadar ("disproportionate") dan/atau tidak logik ("illogical") dalam mencapai keputusan Rayuan tersebut. Pemohon-pemohon mempunyai harapan yang sah ("legitimate expectation") daripada Responden Pertama dan/atau Responden Kedua dan/atau Responden Ketiga untuk mendirikan Tadika tersebut setelah mendapat sokongan majoriti

Berdasarkan kepada fakta kes dan dokumen-dokumen yang dikemukakan, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan membayar ganti rugi adalah rendah kerana keputusan Mahkamah Tinggi adalah menyalahi pihak Majlis dan tiada ganti rugi yang dituntut.

37.4. Per: Mahkamah Tinggi di Seremban, Malaysia

Guaman No: NA-12B-10-04/2022

Jabatan Kerja Raya -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No.: NA-A51KJ-6-12/2018 telah disaman oleh Jabatan Kerja Raya yang menuntut pampasan bagi kerugian disebabkan pokok tumbang dan menghempap Iqmal Izzuddeen bin Mohd Rosthy dan telah mengakibatkan kemalangan serta kecederaan ke atas Iqmal Izzuddeen yang berlaku berhampiran lampu isyarat sebelum Tol ke arah Selatan Lebuhraya Utara

Kes tuntutan ini telah dikendalikan di peringkat Mahkamah Sesyen Seremban. Asas tuntutan permohonan adalah pihak Majlis gagal dalam menjalankan tanggungjawab untuk melaksanakan tugas-tugas menyelenggara dan menyelia kawasan di bawah pentadbirannya sehingga menyebabkan kemalangan dan menyebabkan kecederaan ke atas Iqmal Izzuddeen.

Walaupun bagaimanapun, Defendan Ketiga, Keempat dan Kelima tidak berpuas hati terhadap keputusan-keputusan Yang Arif Hakim Mahkamah Sesyen Seremban dan telah merayu kepada Mahkamah Tinggi Seremban terhadap keseluruhan keputusan tersebut.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

37. LIABILITI LUAR JANGKA (SAMBUNGAN)

37.4. Per: Mahkamah Tinggi di Seremban, Malaysia (*sambungan*)

Guaman No: NA-12B-10-04/2022

Jabatan Kerja Raya -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Berdasarkan kepada fakta kes dan dokumen-dokumen yang dikemukakan, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan membayar ganti rugi adalah rendah kerana keputusan Mahkamah Sesyen Seremban adalah menyebelahi pihak Majlis.

37.5. Per: Mahkamah Tinggi di Seremban, Malaysia

Guaman No: NA-12B-09-04/2022

Selia Selenggara Selatan -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No.: NA-A51KJ-6-12/2018 telah disaman oleh Iqmal Izzuddeen bin Mohd Rosthy (Plaintif) yang menuntut pampasan bagi kerugian disebabkan pokok tumbang dan menghempap Plaintif dan telah mengakibatkan kemalangan serta kecederaan ke atas Plaintif yang berlaku berhampiran lampu isyarat sebelum Tol ke arah Selatan Lebuhraya Utara Selatan.

Kes tuntutan ini telah dikendalikan di peringkat Mahkamah Sesyen Seremban. Asas tuntutan permohonan adalah pihak Majlis gagal dalam menjalankan tanggungjawab untuk melaksanakan tugas-tugas menyelenggara dan menyelia kawasan di bawah pentadbirannya sehingga menyebabkan kemalangan dan menyebabkan kecederaan ke atas Plaintif.

Walaupun bagaimanapun, Defendan Ketiga, Keempat dan Kelima tidak berpuas hati terhadap keputusan-keputusan Yang Arif Hakim Mahkamah Sesyen Seremban dan telah merayu kepada Mahkamah Tinggi Seremban terhadap keseluruhan keputusan tersebut.

Berdasarkan kepada fakta kes dan dokumen-dokumen yang dikemukakan, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan membayar ganti rugi adalah rendah kerana keputusan Mahkamah Sesyen Seremban adalah menyebelahi pihak Majlis.

Tahun kewangan lalu

BIL	PERKARA	GUAMAN NO.	PERINGKAT KES	STATUS KES
37.6.	Kunaseelan A/L Govindasamy lwn MBS	NA-23NCVC-7-11/2020	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes masih berjalan dan perbicaraan seterusnya telah ditetapkan pada 20 – 23 Mac 2023.
37.7.	Tham Kwok Keong lwn MBS	NA-A71KJ-1-01/2021	Mahkamah Majistret Seremban	Kes selesai dan telah diambil alih oleh pihak insurans.
37.8.	Abas bin Adam lwn MBS	NA-A71KJ-4-05/2021	Mahkamah Majistret Seremban	Kes selesai dan tuntutan insurans dilakukan terhadap insurans pihak ketiga.
37.9.	Salina binti Yusoff lwn MBS	NA-A53KJ-2018-04/2021	Mahkamah Sesyen Seremban	Kes selesai dan telah diambil alih oleh pihak insurans.
37.10.	Muhamad Syahmin lwn MBS	NA-A73-5-05/2021	Mahkamah Majistret Seremban	Kes selesai dan telah diambil alih oleh pihak insurans.
37.11.	Mohd Shafiz bin Mustapah & Azda Rina binti Che Abdullah	NA-25-1-02/2021	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes telah selesai dan mahkamah menetapkan Majlis tidak bersalah dalam tuntutan Plaintif.
37.12.	One Park Management lwn MBS	NA-21NCVC-10-04/2021	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes masih berjalan dan perbicaraan seterusnya akan ditetapkan pada Julai 2023.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

38. PEMBELIAN TUNAI HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN

	2022 RM	2021 RM
Pembelian hartanah, loji dan peralatan	2,704,289	248,978,838
Tolak: Dibiayai melalui pinjaman sewa beli	(1,728,808)	(934,759)
Tolak: Serahan aset infrastruktur	-	(244,381,010)
	<u>975,481</u>	<u>3,663,069</u>

39. PEMBELIAN TUNAI HARTANAH PELABURAN

	2022 RM	2021 RM
Pembelian hartanah pelaburan	795,325	3,749,218
Tolak: Pendahuluan dibayar tahun kewangan sebelum	-	(405,100)
	<u>795,325</u>	<u>3,344,118</u>